

Inre Marknaden

Resultattavla

Specialutgåva november 2002

10 år med en gränslös INRE MARKNAD

PDF-versioner av de tryckta utgåvorna finns på:

http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/update/score/index.htm

Originalspråk engelska

Nr 11

Innehållsförteckning

DE VIKTIGASTE RESULTATEN.....	3
INLEDNING	4
1. GENOMFÖRANDE AV REGELVERKET FÖR DEN INRE MARKNADEN.....	5
A. Införlivande av lagstiftning	5
B. Överträdelseförfaranden	11
C. Standardisering på europeisk nivå.....	17
2. TIO ÅR MED EN GRÄNSLÖS INRE MARKNAD. SYNPUNKTER FRÅN EUROPEISKA FÖRETAG OCH MEDBORGARE	20
A. Vad företagen tycker	20
B. Vad medborgarna tycker	32
3. INDEX FÖR DEN INRE MARKNADEN 1992 - 2002	39
BILAGA: INDEX FÖR DEN INRE MARKNADEN – VARIABLER OCH KÄLLOR.....	45

Kommissionen vill gärna få synpunkter på resultattavlan och förslag inför framtida utgåvor. Synpunkter kan insändas till Generaldirektör Alexander Schaub, GD Inre marknaden, Europeiska kommissionen, B-1049 Bryssel, eller till följande e-postadress: Markt-A1@cec.eu.int

Från samma adress kan även exemplar av denna eller framtida resultattavlor beställas.

DE VIKTIGASTE RESULTATEN

Genomförande av regelverket för den inre marknaden

- Eftersläpningen när det gäller införlivandet av direktiv har minskat väsentligt, från 21,4 % icke införlivade direktiv 1992 till nuvarande 2,1 %. Det senaste resultatet innebär emellertid en ökning i förhållande till det som noterades för bara sex månader sedan, 1,8 %.
- Endast fem medlemsstater (Sverige, Finland, Danmark, Nederländerna och Förenade kungariket) uppfyller för närvarande Europeiska rådets mål att andelen icke införlivade direktiv skall vara högst 1,5 % senast våren 2003. För tre medlemsstater (Frankrike, Grekland och Portugal) är andelen mer än dubbelt så hög som den som Europeiska rådet uppsatt som mål.
- Finland är den enda av medlemsstaterna som redan uppfyllt Europeiska rådets andra mål - att alla direktiv för vilka fristen för införlivandet överskridits med minst två år skall införlivas. Fyra medlemsstater (Frankrike, Tyskland, Luxemburg och Grekland) måste införliva minst 10 "gamla" direktiv under den närmaste sexmånadersperioden för att nå detta mål.
- Antalet överträdelseförfaranden som rör den inre marknaden ligger fortfarande på en envist hög nivå - mer än 1 500 pågående ärenden. Frankrike och Italien berörs liksom tidigare av flest ärenden och svarar tillsammans för nästan 30 % av det totala antalet.
- Endast Danmark har, i enlighet med vad som krävs i kommissionens översyn år 2002 av strategin för den inre marknaden, lyckats minska antalet överträdelseförfaranden på grund av felaktig tillämpning av gemenskapsrätten med minst 10 %. De flesta av de andra medlemsstaterna berörs i stället av fler överträdelseförfaranden nu än tidigare. För mer än hälften av alla ärenden krävs det mer än två år för ett avgörande - vilket talar för att överträdelseärendena om möjligt bör lösas på annan väg.
- Jämfört med hur det var för tio år sedan äger standardisering numera huvudsakligen rum på europeisk nivå och initieras i mycket stor utsträckning (mer än 80 %) av industrin. På många standardiseringsområden kvarstår problemet med att det tar lång tid att utarbeta standarderna.

Tio år med en gränslös inre marknad - Vad de europeiska företagen och medborgarna tycker

- Företagsenkäten visar att många företag av olika slag har haft fördelar av den inre marknaden, men att det är exportföretagen som är mest positiva och som anser sig ha gynnats allra mest. 76 % av de företag som exporterar till minst sex andra EU-länder ansåg att den inre marknaden haft positiva effekter på deras verksamhet. Mer än 60 % av dessa företag anförde att den inre marknaden hade bidragit till deras exportframgångar. Och nästan 37 % ansåg att den bidragit till att de förbättrat sin vinst.
- Mer än 80 % av företagen anser att åtgärder för att förbättra den inre marknadens funktion bör ges hög prioritet i Europeiska unionens framtida arbete.
- Enkäten till medborgarna visar att 80 % av européerna tycker att den inre marknaden har haft positiva effekter när det gäller produktutbud. Motsvarande siffra är 67 % för produktkvalitet och 41 % för priser. 76 % av medborgarna välkomnar den ökade konkurrens som den inre marknaden fört med sig på många områden, t.ex. när det gäller transport, telekommunikation, banktjänster och försäkringstjänster.
- Mer än 50 % av medborgarna skulle gärna handla produkter över gränserna men gör det inte, främst på grund av resekostnader, tidsförlust, farhågor beträffande servicen efter försäljning och språkhinder.

Index för den inre marknaden 1992 - 2002

- Enligt det särskilda index för den inre marknaden som utarbetats har det gjorts stora framsteg under den gångna tioårsperioden när det gäller den inre marknadens funktion (index har ökat från 100 till 143). Finlands, Spaniens, Italiens, Sveriges och Österrikes index har ökat väsentligt mer än EU:s index.

INLEDNING

När det här året löper ut har det gått tio år sedan det upprättades en gränslös inre marknad i Europa. Den inre marknaden är en av unionens mest imponerande resultat. Men det verkar finnas de som, kanske på grund av den ”magiska” fristen 1992, tror att den inre marknaden sedan länge är fullständigt genomförd och ser den som något som hör gårdagen till. Sanningen är en helt annan.

Den inre marknaden kommer aldrig att bli ”fullständigt genomförd”. Ansträngningarna för att få den att fungera optimalt är en pågående process, inte en engångsinsats. Efter tio år finns det fortfarande luckor som måste täppas till och hinder som måste undanröjas, till exempel på tjänsteområdet och skatteområdet. Härtill kommer de krav som den tekniska utvecklingen ställer och som innebär att regelverket för den inre marknaden hela tiden måste ses över och vid behov uppdateras. Dessutom måste man hela tiden se till att lagstiftningen införlivas på ett effektivt sätt och att genomförandet håller hög kvalitet.

Budskapet är därmed följande: den inre marknaden fungerar – men kan och måste hela tiden förbättras så att den håller vad den lovar. En öppen inre marknad – uppbackad av en gemensam valuta - är den viktigaste grundvalen för fortsatt ekonomisk tillväxt i gemenskapen. Fortsatta framsteg i arbetet med att undanröja de kvarstående hindren på den inre marknaden och för att se till att den fungerar väl måste ges fortsatt hög prioritet – lika mycket nu som för tio år sedan.

I den här resultattavlan blickar vi tillbaka på en del av det som åstadkommits under den gångna tioårsperioden¹ och redovisar framför allt i vad mån medlemsstaterna lever upp till sina skyldigheter i fråga om den inre marknaden. Vissa framsteg kan konstateras när det gäller att nedbringa antalet för sent införlivade direktiv, men den positiva trenden har nyligen brutits. Regeltillämpningen i praktiken utgör alltså ett problem. Antalet pågående överträdelseförfaranden uppgår till omkring 1 500, och de flesta av ärendena tar lång tid att avgöra.

Resultattavlan innehåller också en sammanfattning av de viktigaste slutsatserna av en av kommissionen finansierad enkät som gällde företagens och medborgarnas synpunkter på den inre marknaden nu jämfört med för tio år sedan. Resultaten är uppmuntrande. Det råder allmän enighet om fördelarna med den inre marknaden. En klar majoritet av företagen och medborgarna vill att det skall vidtas ytterligare åtgärder så att de får möjlighet att fungera ännu mera effektivt på kontinental nivå på den inre marknaden. Den inre marknaden tillhör unionens medborgare och företag, och politikerna bör vara lyhörda för deras krav på den inre marknadens fortsatta utveckling.

Det har också gjorts ett försök att fånga upp den inre marknadens utveckling i ett enda mått – ett index för den inre marknaden. Till skillnad från den lägesbedömning som görs i fråga om införlivande och genomförande belyser detta index vilka effekter den inre marknaden har fått ute på fältet. Resultaten är återigen på det hela taget positiva. De visar också att de ”nyaste” medlemsstaterna snabbt fick fördelar av den inre marknaden – en särskilt välkommen upplysning med tanke på EU:s kommande utvidgning.

¹ Kommissionen planerar att i början av 2003 ge ut ett meddelande som belyser resultaten av 10 år med en gränslös inre marknad.

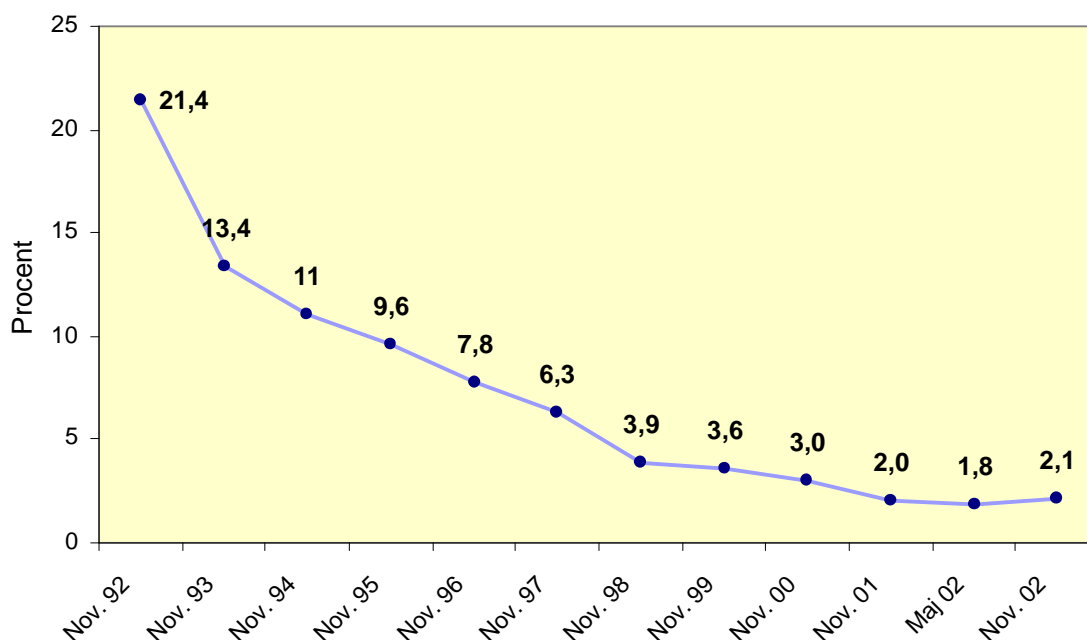
1. GENOMFÖRANDE AV REGELVERKET FÖR DEN INRE MARKNADEN

A. Införlivande av lagstiftning

Syftet med den inre marknaden är att upprätta rättsliga ramar för en gränslös Europeisk union. Den gemenskapslagstiftning som reglerar den inre marknaden har till övervägande del tagit formen av direktiv, och då krävs det att de enskilda medlemsstaterna anpassar sin nationella lagstiftning genom att vidta ”införlivandeåtgärder” så att direktiven kan börja tillämpas. Fördelen med detta är att medlemsstaterna får viss rörelsefrihet och kan ta hänsyn till sin egen lagstiftningsprocess.

Det innebär emellertid också att medlemsstaterna måste se till, och att kommissionen måste följa upp, att införlivandeåtgärder vidtas i rätt tid och att de verkligen motsvarar direktivens krav. Det är inte någon byråkratisk omgång det är fråga om, utan något som är nödvändigt för att en sund konkurrens skall råda, för att företag och medborgare inte skall drabbas av onödiga kostnader och för att det förtroende som en effektiv inre marknad bygger på skall kunna skapas.

Bild 1: Eftersläpningen i införlivandet av direktiv har minskat markant under de gångna tio åren

Anm.: Siffrorna visar andelen (i %) inre marknadsdirektiv som ännu inte har anmälts som införlivade jämfört med det totala antalet inre marknadsdirektiv som skulle ha varit införlivade senast vid den angivna fristens utgång.

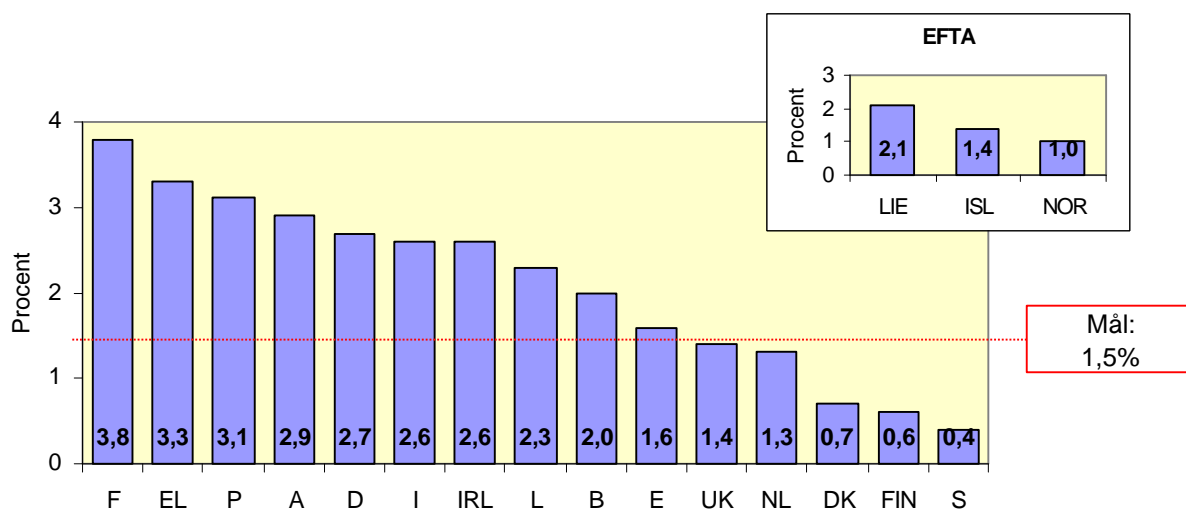
Det har hänt mycket sedan 1992, när i genomsnitt fler än 1 av 5 direktiv inte hade införlivats av medlemsstaterna och när åtminstone en medlemsstat underlätit att vidta nödvändiga åtgärder för 3 av 5 direktiv². Detta nedslående resultat ledde till en allvarlig

² Fragmenteringsfaktorn är i dag 9 %, vilket betyder att färre än 1 av 10 direktiv fortfarande inte införlivats av samtliga medlemsstater.

fragmentering av den inre marknaden och gjorde att företagen och medborgarna i många fall inte kunde utnyttja sina nya rättigheter. Nu har andelen införlivade direktiv ökat – trots att det hela tiden kommer en ström av nya direktiv – och det beror på ökad förståelse för betydelsen för EU:s ekonomi av att införlivandet sker i tid, risken för rättsliga åtgärder³ och, sist men inte minst, ett kraftigt politiskt tryck från kommissionens sida, bland annat genom denna resultattavla och det ”gruppträck” som den skapar, och detta har bidragit till att den inre marknaden är vad den är i dag.

Eftersläpningen när det gäller införlivandet av direktiv har totalt sett ökat, från 1,8 % i den förra utgåvan av resultattavlan till nu 2,1 % - och det är första gången sedan 1992 som den nedåtgående tendensen i eftersläpningen har brutits (se bild 1). Endast 5 medlemsstater (Sverige, Finland, Danmark, Nederländerna och Förenade kungariket) och 2 Efta-länder har uppfyllt Europeiska rådets krav om att man skall uppnå – eller vidmakthålla – en nivå när det gäller andelen icke införlivade direktiv på högst 1,5 % (se bild 2). Läget har därmed försämrats jämfört med för ett halvår sedan när också Belgien och Spanien ingick i den ledande gruppen. Eftersom bara 7 medlemsstater nått upp till den av Europeiska rådet fastställda nivån i slutet av mars 2002, beslöt Europeiska rådet vid sitt möte i Barcelona att förlänga tidsfristen till nästa vår⁴.

Bild 2: Två tredjedelar av medlemsstaterna uppfyller inte målet om 1,5 %

Antal direktiv	56	48	46	42	40	38	38	34	30	23	21	19	10	9	6

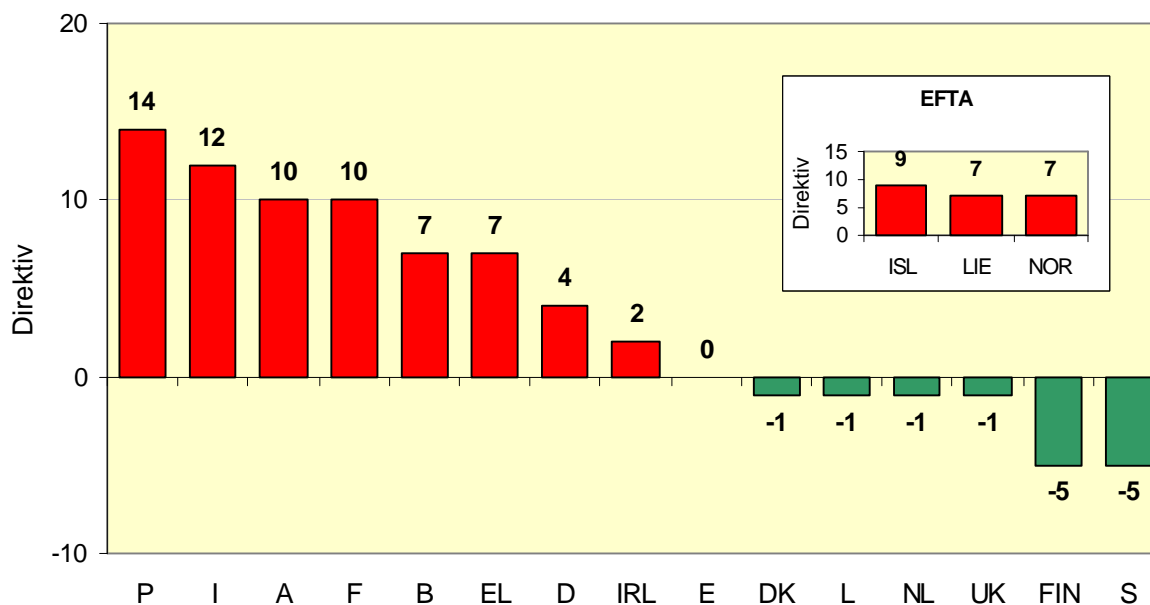
Anm.: Situationen per den 1 oktober 2002. Det finns för närvarande 1 475 direktiv och 324 förordningar som avser den inre marknaden så som denna definieras i fördraget.

³ När en medlemsstat inte fullgör sin skyldighet att se till att direktiv införlivas eller om införlivandet är ofullständigt eller felaktigt, tvekar kommissionen inte att vidta lämpliga åtgärder enligt artikel 226 i fördraget. Detta kan också innebära att den tillgriper bestämmelserna i artikel 228 i fördraget angående påföljder.

⁴ Andra särskilda åtgärder för att förbättra införlivanderesultatet nämns i kommissionens meddelande ”Handlingsplan för en bättre och enklare lagstiftning” (KOM (2002) 278 slutlig).

Inte minst är det bekymmersamt att de medlemsstater som redan för ett halvår sedan låg längst från målet (Frankrike, Grekland, Tyskland, Irland, Österrike och Portugal) har låtit gapet vidgas ytterligare (se bild 3). Italien och Belgien verkar också ha tappat fart. De märker nu att införlivandet kräver en fortlöpande insats och att varje avmattning i arbetet snabbt leder till att deras underskott ökar igen. I ett läge när man egentligen skulle behöva trycka på gaspedalen lägger dessa medlemsstater i stället i backen.

Bild 3: Ökad eftersläpning för de medlemsstater som ligger längst från målet

Anm.: Förändring i antal utestående direktiv sedan resultattavlan från maj 2002. För Portugal, till exempel, har antalet direktiv som skulle ha varit införlivade ökat med 14 (försämring = rött, förbättring = grönt).

Med tanke på all den lagstiftning som är på väg under de kommande sex månaderna är det svårt att se hur medlemsstaterna, utan drastiska åtgärder, skall kunna uppfylla det mål som uppsatts för våren 2003 (se bild 4).

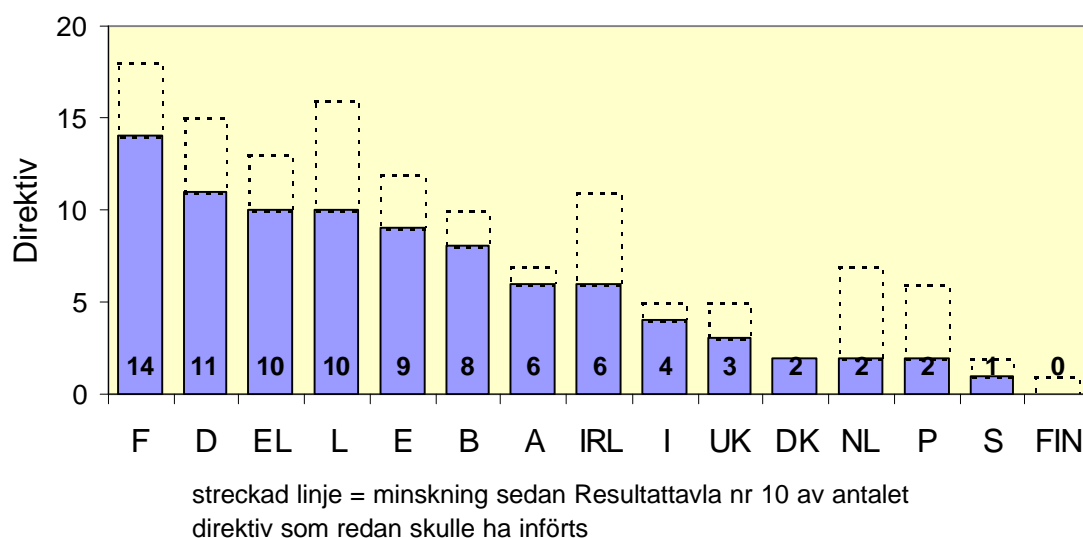
Bild 4: Många medlemsstater måste införliva ett stort antal direktiv om de skall kunna nå målet om 1,5 % senast våren 2003

	F	EL	P	A	D	I	IRL	B	L	E	UK	NL	FIN	S	DK
För att helt få bort eftersläpningen	95	86	85	79	79	78	76	69	66	62	59	55	46	46	44
För att nå målet om en eftersläpning på 1,5 %	73	64	63	57	57	56	54	47	44	40	37	33	24	24	22

Anm.: Antal direktiv som medlemsstaterna för närvarande måste införliva före utgången av mars 2003.

Vid mötet i Barcelona fastställde Europeiska rådet också ett "nolltoleransmål" för våren 2003 för direktiv med mer än två års eftersläpning. Anledningen till förseningen är i dessa fall normalt inte otillräcklig planering. Ofta finns mera djupt liggande orsaker. Förseningen kan till exempel vara ett tecken på allvarliga politiska svårigheter eller till och med ren ovilja att införliva direktiven i fråga. Som framgår av bild 5 är Finland den enda av medlemsstaterna som nått målet – med Sverige, Portugal, Nederländerna och Danmark tätt efter. Portugals och Italiens förhållandevis goda resultat när det gäller "gamla" direktiv tyder på att deras försening totalt sett när det gäller att införliva direktiv till stor del skulle kunna åtgärdas genom bättre planering.

Bild 5: Flertalet medlemsstater måste ligga i ordentligt för att fram till våren 2003 nå nollprocentmålet när det gäller för sent införlivade direktiv

Anm.: Antal direktiv för vilka införlivandefristen löpte ut den 1 mars 2001 och vilka måste införlivas före utgången av mars 2003 för att Europeiska rådets nollprocentmål skall nås.

Det "äldsta" direktiv som ännu inte införlivats i alla medlemsstaterna är från 1993⁵. I bild 6 finns en förteckning över andra direktiv som i flertalet fall skulle ha införlivats för länge sedan. De här direktiven handlar om åtgärder som är av avgörande betydelse för att företagens eller konsumenternas villkor skall förbättras eller åtgärder som märkbart kommer att bidra till en hållbar utveckling. Unionen framstår inte som trovärdig om den manar till åtgärder för att släppa loss potentialen på bioteknikområdet samtidigt som nio medlemsstater mer än två år efter den överenskomna tidsfristen ännu inte genomfört de åtgärder som syftar till att främja investeringar, forskning och utveckling på området. På den positiva sidan kan nämnas att det direktiv som syftar till att underlätta driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för höghastighetståg slutligen genomförts av alla medlemsstaterna.

⁵ Direktiv 93/15 angående explosiva varor för civilt bruk.

Bild 6: Vissa framsteg har gjorts när det gäller de tio viktiga direktiv som uppmärksammades i den förra utgåvan av resultattavlan

Direktiv	Ännu inte införlivat av	Konsekvenser
95/46: Skydd för personuppgifter	F , IRL, L	Ingen konkurrens på lika villkor, risk för att uppgifter missbrukas, hämmar det fria informationsflödet
96/48: Driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för höghastighetståg	A , FIN, UK	Ingen konkurrens på lika villkor, försenar utvecklingen av ett integrerat europeiskt järnvägssystem för höghastighetståg
96/61: Samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar	B , E , EL, L, UK	Ingen konkurrens på lika villkor, potentiella risker för folkhälsa och miljö
97/7: Konsumentskydd vid distansavtal	E , L	Försenar utvecklingen av e-handeln
98/5: Stadigvarande utövande av advokatycket	F , IRL, L, NL	Hindrar den fria rörligheten för advokater
98/8: Utsläppande av biocidprodukter på marknaden	D , E , F, L, Punkt	Ingen konkurrens på lika villkor, eventuella hälsorisker, hämmar handeln med dessa produkter
98/27: Förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen	B , E , EL, L	Ingen konkurrens på lika villkor
98/44: Rättsligt skydd för biotekniska uppfinningar	A, B, D, E , F, I, L, NL, P, S	Hämmar innovation och forskning om biotekniska produkter, fortsatt fragmenterad marknad och osäkerhet när det gäller regelverket
99/36: Transportabla tryckkärl	D , IRL	Hämmar handeln med dessa produkter, potentiella säkerhetsrisker
99/94: Tillgång till konsumentinformation om bränsleekonomi och koldioxidutsläpp	D , E, F, I	Mindre öppenhet och marknadsintegration, fortsatta pris-skillnader

*Anm.: De överstrukna medlemsstaterna har anmält sina införlivandeåtgärder sedan maj 2002. Uppgifterna för Förenade kungariket omfattar i samband med den här resultattavlan inte införlivande i Gibraltar.

Det är intressant att studera hur medlemsstaterna har lagt upp sin interna process för att införliva direktiv. På grundval av diskussionerna i Rådgivande kommittén för den inre marknaden har det framkommit en rad ”goda lösningar”. Ett exempel är att utse en högre tjänsteman som nationell samordnare för införlivandearbetet med ett ”egenansvar” för uppgiften. Andra exempel är att upprätta tidsplaner, att systematiskt avläsa ministeriernas resultat på området och att regelbundet avrapportera resultaten till det nationella parlamentet.

Av bild 7 framgår vilka medlemsstater som för närvarande tillämpar dessa ”goda lösningar”. Det finns inget klart samband mellan tillämpningen av lösningarna och medlemsstaternas resultat. Å ena sidan har vi Finland och Danmark, som nått goda resultat genom att utnyttja de sedvanliga administrativa arrangemangen och genom att ge införlivandet hög politisk prioritet. Å andra sidan har vi Frankrike och Tyskland, som infört samtliga ”goda lösningar”. Detta skedde i och för sig nyligen, så de faktiska verkningarna

av förändringarna kommer att märkas först om ett tag. Den preliminära slutsats som kan dras är att inget kan ersätta en stark politisk vilja att i rätt tid och på ett korrekt sätt införliva direktiven, även om det när det gäller att omsätta den politiska viljan i konkreta åtgärder kan vara till hjälp att man har vissa regler och rutiner.

Bild 7: Den politiska viljan verkar vara viktigare än hur arbetet organiseras

Antal medlemsstater som har:	F	EL	P	A	D	I	IRL	L	B	E	UK	NL	DK	FIN	S
En nationell samordnare	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x			x
Tidsplanering	x				x	x	x	x	x	x		x			x
Resultatmätning	x		x	x	x	x	x	x	x	x		x			
Diskussioner i parlamentet	x		x	x	x	x			x	x	x	x	x		
Andel eftersläpande direktiv	3,8	3,3	3,1	2,9	2,7	2,6	2,6	2,3	2,0	1,6	1,4	1,3	0,7	0,6	0,4

Anm.: Svar på kommissionens frågeformulär från medlemsstaternas företrädare i Rådgivande kommittén för den inre marknaden. Situationen per september månad 2002.

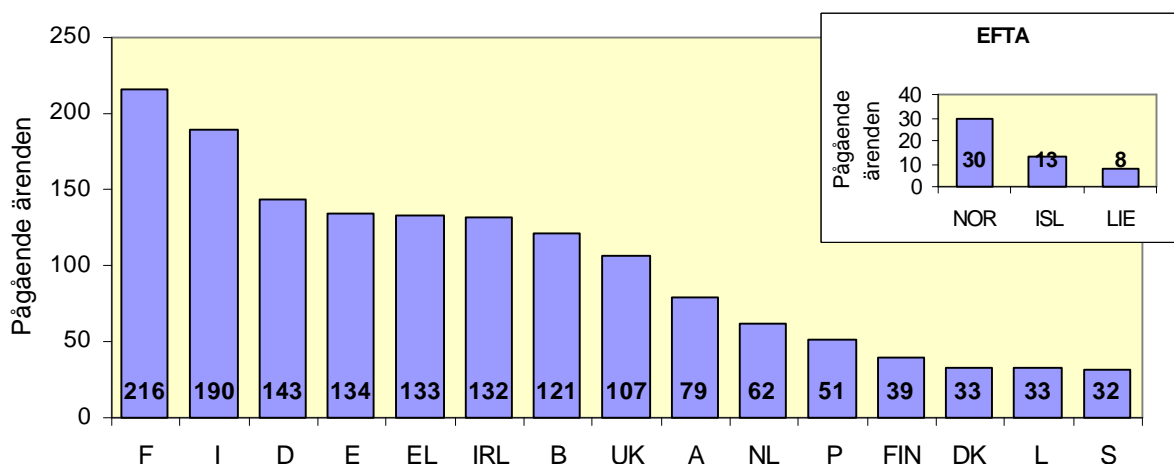
B. Överträdelseförfaranden

För att medborgarna och företagen helt och fullt skall kunna dra nytta av sina rättigheter på den inre marknaden måste gemenskapens lagstiftning inte bara införlivas, utan också tillämpas, effektivt. Tioårsdagen av avskaffandet av gränserna på den inre marknaden är ett lämpligt tillfälle att kritiskt granska vad som åstadkommit i detta avseende och att undersöka hur vi kan förbättra de tjänster som medborgarna och företagen erbjuds. Nya uppslag och nya metoder kommer att behövas när unionen utvidgas om vi skall kunna bibehålla - och än mer så om vi skall kunna förbättra - den nuvarande nivån i en union med upp till 25 länder och 500 miljoner invånare.

Överträdelser – de senaste uppgifterna

Antalet pågående ärenden⁶ är envist högt, 1 505 stycken, och så gott som oförändrat i förhållande till vad som noterades i resultattavlan från maj 2002 – 1 508 ärenden. Inte särskilt mycket har ändrats under det gångna året, vare sig när det gäller det totala antalet ärenden eller antalet ärenden per medlemsstat. Liksom tidigare faller nästan 30 % av samtliga ärenden på Frankrike och Italien.

Bild 8: Obetydlig förändring under det senaste året

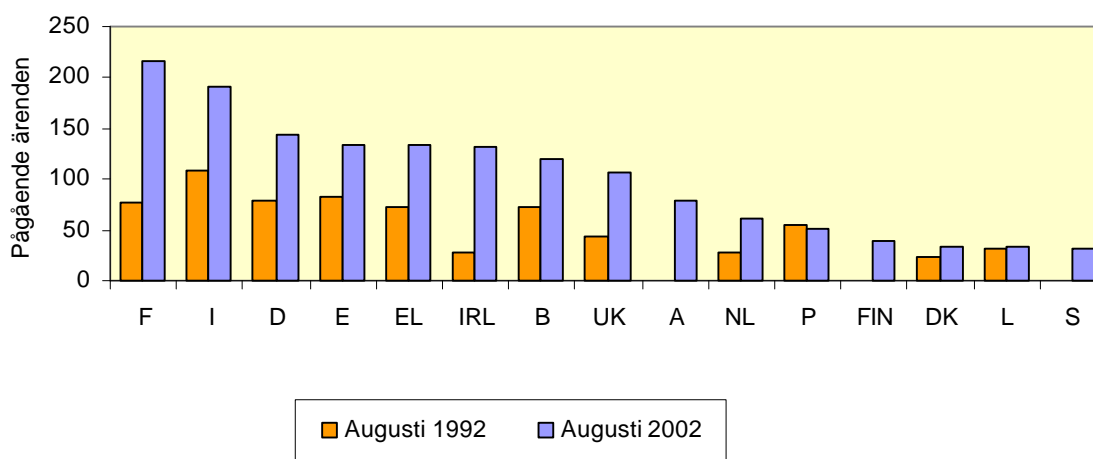
Anm.: Pågående överträdelseärenden per den 31 augusti 2002.

⁶ De överträdelseärenden som redovisas i resultattavlan avser ärenden som gäller icke-överensstämmelse med eller felaktig tillämpning av inre marknadslagstiftningen. De omfattar inte ärenden som avser för sent införlivande (för vilka överträdelseförfarandet är automatiskt). Dessa ärenden har redovisats i det föregående avsnittet.

Överträdelseförfaranden – ett längre perspektiv

Den avsevärda förbättringen sedan 1992 när det gäller införlivandet av lagstiftning har inte haft någon motsvarighet när det gäller antalet överträdelser. Antalet pågående överträdelseärenden har rasat i höjden, från något under 700 år 1992 till drygt 1 500 i dag, även om siffran hållit sig på en förhållandevis stabil nivå under de senaste åren. Ökningen beror inte på att unionen fick tre nya medlemsstater 1995, eftersom dessa tre hör till de medlemsstater som sköter sig bäst och tillsammans endast berörs av omkring 150 pågående ärenden 2002. Medlemsstaternas respektive andelar av överträdelsena har i stort sett varit oförändrade under de gångna tio åren.

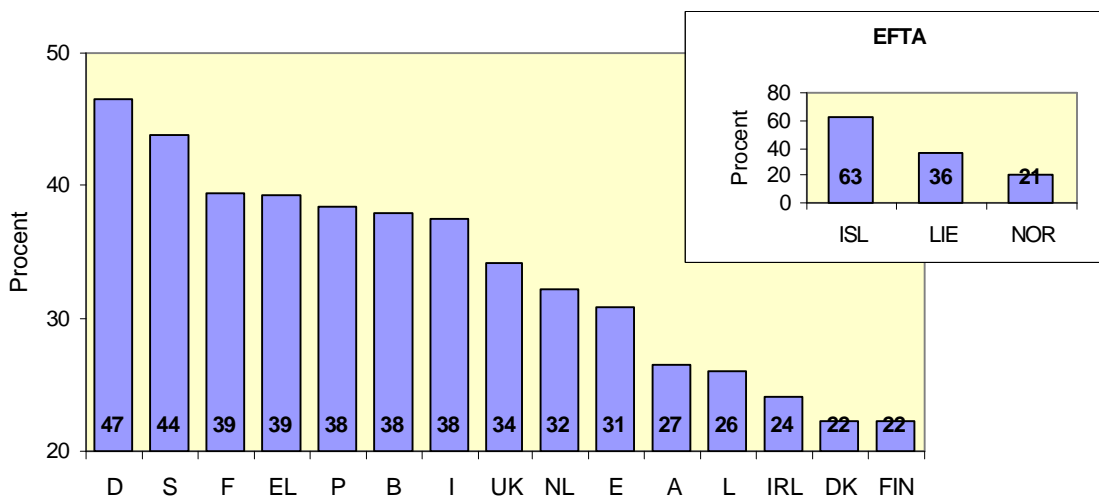
Bild 9: Antalet överträdelseärenden har ökat kraftigt under de gångna tio åren

Anm.: Antal pågående ärenden per den 31 augusti 1992 och den 31 augusti 2002.

Antalet pågående överträdelseärenden kan minska endast om ärendena blir färre eller kan avgöras snabbare. Bild 10 ger en uppfattning om i vad mån de ärenden som medlemsstaterna berörs av kunnat lösas snabbt. Rangordningen bland de medlemsstater som har de högsta siffrorna skiljer sig något från den som redovisades i den förra resultattavlan, men i genomsnitt är det fortfarande bara 35 % av antalet ärenden som kan avgöras i ett tidigt skede. Siffran för Danmark, Nederländerna och Portugal sjönk med mer än 10 % och förbättrades för Tyskland, Grekland, Spanien och Förenade kungariket med ungefär lika mycket.

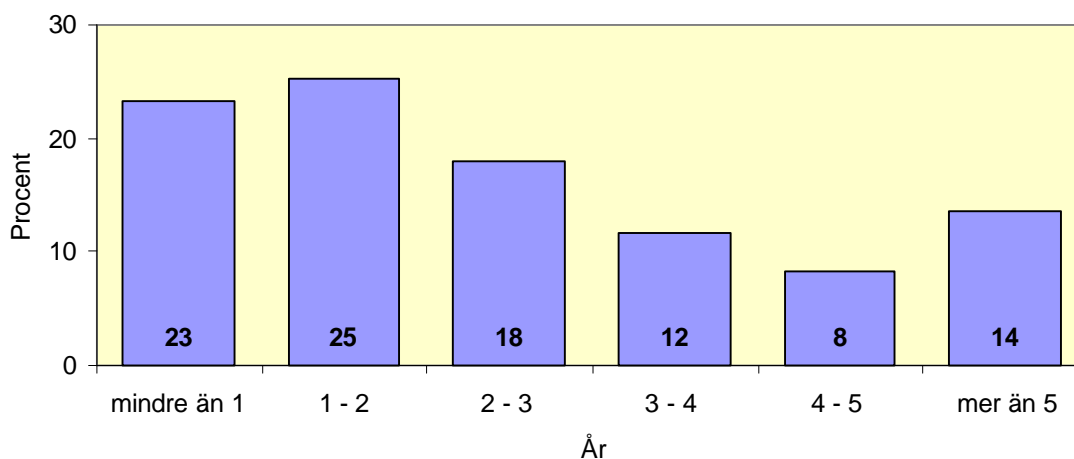
Bild 10: Endast en tredjedel av alla överträdelseärenden kan lösas snabbt

Anm.: Avslutade ärenden per den 31 augusti 2002 i procent av det totala antal överträdelseförfaranden som inleddes mellan den 1 januari 2000 och den 31 december 2001.

Bild 11 visar att skillnaderna är stora när det gäller den tid det tar att avgöra ett överträdelseärende.

Bild 11: I mer än hälften av alla överträdelseförfaranden krävs mer än två år för ett avgörande

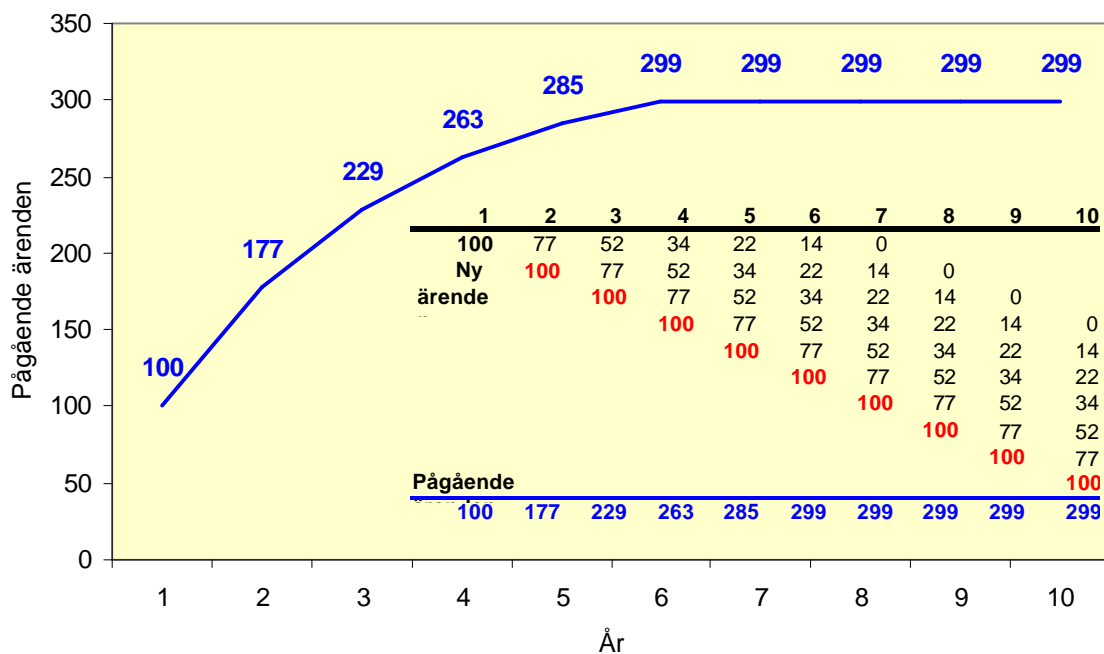

Anm.: Den tid (i år) det tagit för att behandla ärenden som gällt överträdelse av den inre marknaden och som avslutats mellan den 1 januari 2000 och den 31 augusti 2002, från det att det officiella förfarandet inleddes till det att ärendet avgjordes.

Det mönster när det gäller avgörandet av ärendena som visas i bild 11 har stor betydelse när det sker en nivåförändring av antalet ärenden. EU:s utvidgning kommer ofrånkomligen att medföra en sådan nivåförändring, även om de nya medlemsstaterna sköter sig minst lika bra när det gäller den inre marknaden som de nuvarande. Bild 12 visar en simulering av hur antalet ärenden skulle komma att öka när nya medlemsstater ansluter sig. Låt oss, för att

illustrera effekterna av en nivåförändring, anta att det blir ett konstant flöde av 100 nya överträdelseärenden varje år. Detta skulle leda till att antalet icke avgjorda ärenden ökade till mer än 200 efter två år och till 300 efter sex år.

Bild 12: Antal pågående ärenden om 100 nya ärenden tillkommer varje år

Anm.: Simuleringen anger antalet pågående ärenden om 100 nya ärenden tillkommer varje år och tidsåtgången för att avgöra dem är den som anges i bild 11 (för enkelhets skull antas samtliga ärenden som inte är avgjorda efter det femte året komma att avgöras under det sjätte).

Kommissionen och medlemsstaterna måste agera i god tid så att antalet överträdelseförfaranden inte ökar så mycket att det blir ohanterligt. Det är möjligt att man genom att anslå mera resurser till processen, både i kommissionen och i medlemsstaterna, skulle kunna minska den tid som det i genomsnitt krävs för att avgöra ett överträdelseärende – förutsatt också att domstolen har tillräcklig kapacitet att behandla de ärenden som förs dit. En mycket mera lovande utväg förefaller dock vara att söka minska ärendeflödet från var och en av medlemsstaterna.

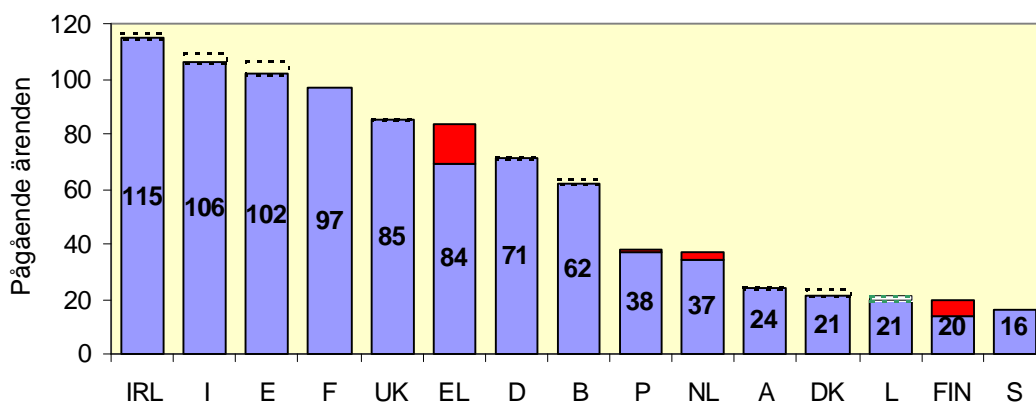
Många av förslagen i det meddelande som kommissionen nyligen lade fram om en "Handlingsplan för en bättre och enklare lagstiftning" skulle indirekt kunna bidra till att klagomålen blir färre⁷. I handlingsplanen anges också några åtgärder som direkt skulle kunna vara till nytta. Genom elektronisk överföring av nationella anmälningar skulle antalet överträdelseförfaranden på grund av för sent införlivande kunna minska, och förslaget om att fastställa prioriteringar när det gäller att undersöka eventuella överträdelseförfaranden skulle också kunna bidra till ett minskat antal pågående överträdelseförfaranden. Det skulle till exempel vara möjligt att minska antalet överträdelseförfaranden som gäller felaktig

⁷ Bättre lagstiftning, genom förbättrat samråd och bättre konsekvensbedömningar, skulle till exempel kunna begränsa risken för överträdelseförfaranden.

tillämpning av gemenskapslagstiftningen, eftersom en del av dessa ärenden avser misstag eller missförstånd som skulle kunna lösas pragmatiskt på annat sätt.

I den senaste översynen av strategin för den inre marknaden uppställde kommissionen som mål för medlemsstaterna att de skulle söka minska antalet förfaranden avseende felaktig tillämpning som de är berörda av med 10 % fram till utgången av juni 2003. Framstegen har hittills varit nedslående, och det är bara Danmark som har uppnått målet att minska antalet pågående ärenden om felaktig tillämpning av gemenskapslagstiftningen med 10 %. Några av de andra medlemsstaterna har gjort vissa framsteg, medan andra uppvisar högre siffror. För Finlands och Greklands del är det till och med fråga om ett avsevärt ökat antal pågående ärenden. Det totala antalet pågående ärenden har därför ökat med 1 %. I nuvarande läge framstår även det blygsamma målet om en tioprocentig minskning som mycket avlägset.

Bild 13: Bara ringa framsteg när det gäller att minska antalet överträdelseärenden som har sin grund i felaktig tillämpning av lagstiftningen

rött = ökning av antalet pågående ärenden sedan februari 2002

streckad linje = minskning av antalet pågående ärenden sedan februari 2002

Anm.: Pågående överträdelseärenden som har sin grund i felaktig tillämpning av gemenskapens sekundärrätt (traktaträtten alltså inte medtagen) per den 31 augusti 2002 jämfört med per den 28 februari 2002. Motsvarande siffror i resultatavla nr 10 är på grund av omarbetning av datauppsättningen inte helt jämförbara.

Kommissionen har nyligen också infört SOLVIT, ett nätverk för att lösa sådana problem av gränsöverskridande karaktär som har sin grund i att myndigheterna tilläppligt inremarknadslagstiftningen på ett felaktigt sätt⁸. För vissa ganska enkla ärenden skulle denna kanal kunna erbjuda företagen och medborgarna en snabb och effektiv lösning av problemet som alternativ till ett formellt klagomål hos kommissionen. SOLVIT har bara fungerat några månader, men starten har varit lovande och flera goda resultat har redan rapporterats. Kommissionen och medlemsstaterna arbetar hårt på att göra nätet känt så att

⁸ För ytterligare uppgifter om SOLVIT hänvisas till http://europa.eu.int/comm/internal_market/solvit/index_en.htm

det kommer in ärenden för behandling. När SOLVIT haft tillräckligt många ärenden till behandling för att det skall finnas ett underlag för en närmare redovisning, kommer kommissionen att redovisa nätets och medlemsstaternas resultat i resultattavlan.

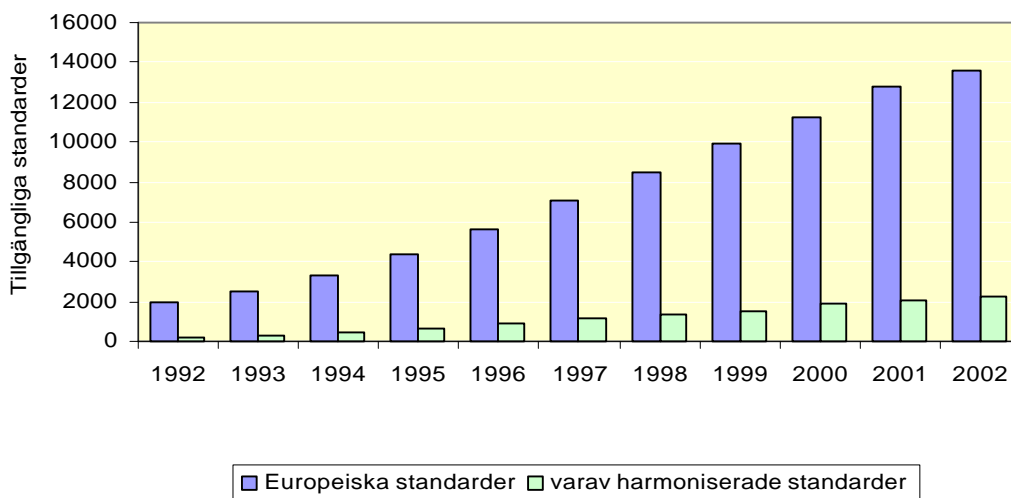
C. Standardisering på europeisk nivå

Europeiska standarder är ett viktigt instrument när det gäller den inre marknaden. De spelar en avgörande roll när det gäller att minska de hinder som företag som önskar sälja sina varor och tjänster i hela unionen stöter på.

Vi har hittills koncentrerat resultattavlan på framför allt ”harmoniserade standarder”⁹ som skall understödja direktiven enligt den nya metoden. Kommissionen uppdrar normalt åt de europeiska standardiseringsorganen CEN, ETSI och Cenelec¹⁰ att utarbeta dessa harmoniserade standarder. För tillverkarna utgör harmoniserade standarder ett enkelt sätt att bevisa att deras produkter överensstämmer med de europeiska reglerna. Om en produkt har tillverkats i enlighet med en harmoniserad standard, måste alla medlemsstaterna bevilja den fritt tillträde till sina marknader¹¹.

Det europeiska standardiseringsarbetet äger emellertid till helt övervägande del rum på initiativ av industrin utan att det behövs något mandat från kommissionen. Diagrammet i det följande visar att den av industrin initierade standardiseringen ökat i omfattning i ungefär samma takt som den standardisering som bygger på uppdrag från kommissionen.

Bild 14: Antalet tillgängliga standarder har ökat avsevärt under de senaste tio åren

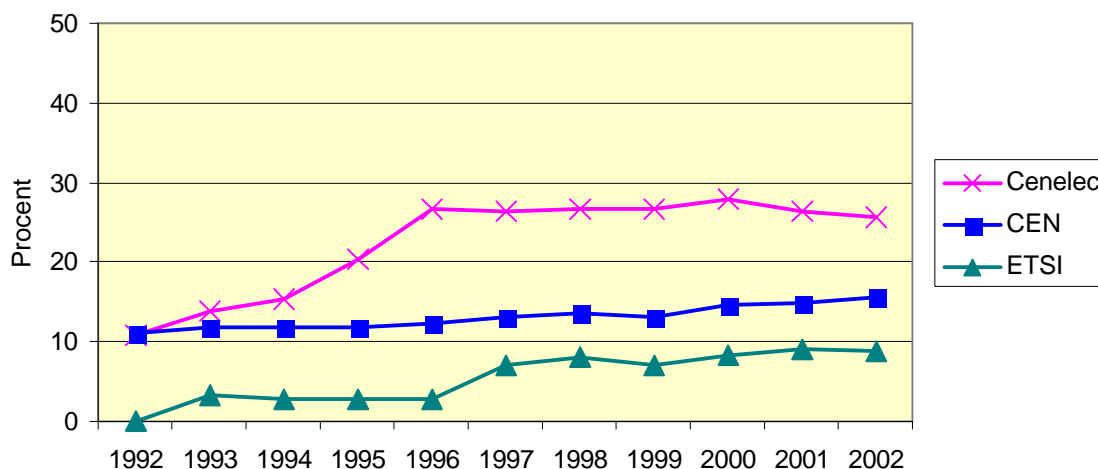
Anm.: Antal tillgängliga ”Europeiska standarder” per den 1 september 2002, dvs. europeisk standard (EN) eller motsvarande: ETS (europeisk telestandard – endast ETSI), TBR (teknisk grund för föreskrifter – endast ETSI), HD (harmoniseringsdokument – endast Cenelec). Definitionerna varierar något mellan de olika europeiska standardiseringsorganen.

⁹ För enkelhets skull används i denna Resultattavla begreppet ”harmoniserade standarder” som synonym för standarder vars referens skall offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

¹⁰ Europeiska standardiseringsorganisationen (CEN), Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder (ETSI). Europeiska standardiseringsorganisationen inom elområdet (Cenelec).

¹¹ För en översikt över standardiseringsverksamheten och tekniska handelshinder hänvisas till resultattavla nr 10. Ytterligare upplysningar om standardisering enligt den nya metoden finns att hämta på Internetadressen <http://www.newapproach.org/>

Bild 15: Den relativt låga andelen för harmoniserade standarder tyder på att standardiseringen huvudsakligen initieras av industrin

Anm.: De harmoniserade standardernas andel (i %) av det totala antalet producerade europeiska standarder (EN eller likvärdigt) fördelat på standardiseringsorgan.

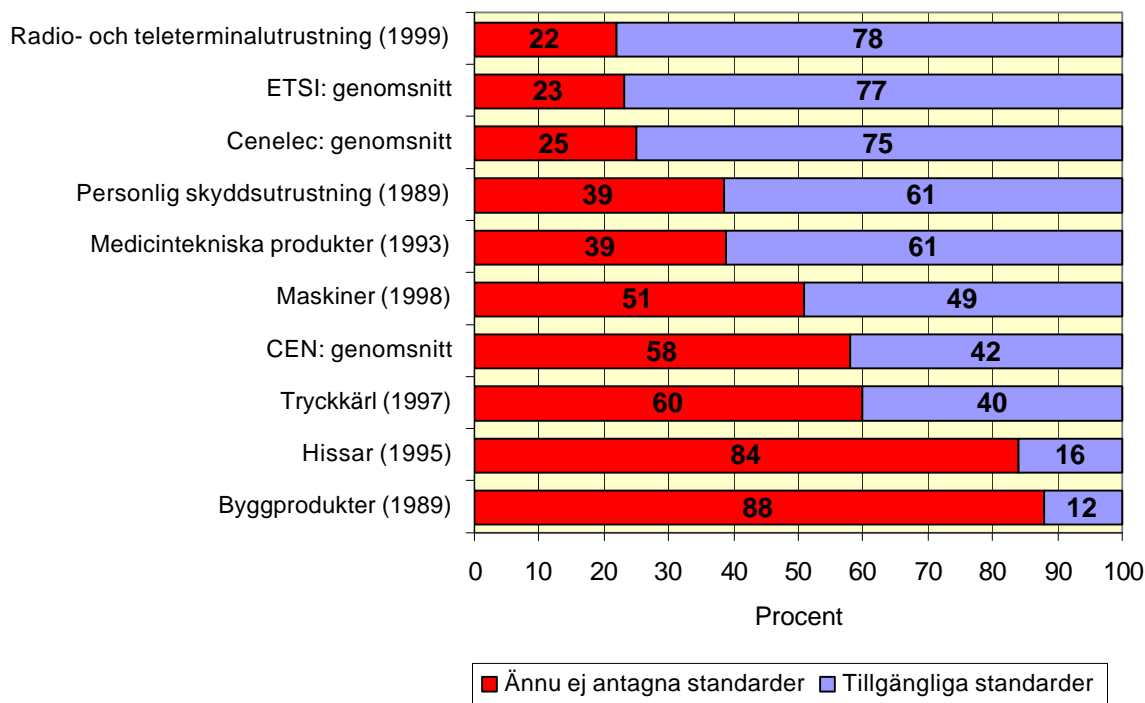
Dessa siffror vederlägger missuppfattningen att europeiska standarder är något som "Brysselbyråkratin" påtvingar företagen. Antalet tillgängliga europeiska standarder har ökat dramatiskt under tioårsperioden sedan 1992, vilket tydligt visar att det finns en ständig efterfrågan på standardisering på europeisk nivå – och att efterfrågan i hög grad härrör från industrin själv. Det förvånar inte, eftersom varje europeisk standard, "harmoniserad" eller ej, ersätter en mångfald olika nationella standarder. Effektivitetsvinsterna för gränsöverskridande affärsverksamhet är uppenbara. Också myndigheterna gynnas, eftersom det blir lättare för dem att spela sin roll som marknadsövervakare när flera standarder ersätts av en enda standard.

Det förvånar inte att standardiseringen nu till omkring 80 % äger rum på europeisk, inte nationell, nivå. Harmoniserade standarder, som i flertalet fall utarbetas på uppdrag av kommissionen, svarar bara för omkring 16 % av alla europeiska standarder och till och med för mindre inom telekommunikationssektorn, där ETSI är det ansvariga organet och där utvecklingen sker mycket snabbt. På de områden där det görs snabba tekniska framsteg är det än mer viktigt att standarder utarbetas i tid så att man får största möjliga nytta av de europeiska standardiseringssträvandena.

Kommissionen fortsätter att följa upp de uppdrag det gett beträffande harmoniserade standarder. Ett skäl till uppföljningen är att de europeiska standardiseringsorganen får bidrag för att utarbeta dessa standarder. Ett annat är att förekomsten av lämpliga standarder är det bästa sättet att se till företagen kan dra full fördel av gemenskapslagstiftningen och att lagstiftningen fungerar optimalt.

När det gäller framstegen på enskilda områden finns både plus- och minustecken.

Bild 16: Standardiseringsarbetet beträffande några direktiv, bland annat direktivet om medicintekniska produkter, har kommit långt medan mycket återstår att göra när det gäller hissar och byggprodukter

Anm.: Standarder under utarbetande (de europeiska standardiseringsorganens nuvarande arbetsprogram, som också omfattar omarbetningar av befintliga standarder) respektive antagna standarder för några centrala direktiv. Uppgifterna inom parentes anger året då det berörda direktivet enligt den nya metoden antogs. Situationen per den 1 september 2002.

Det kan ta lång tid att utarbeta nya standarder¹², men det framgår också av bild 16 att det finns mycket stora skillnader mellan sektorerna när det gäller hur lång tid som krävs. Direktivet om radio- och teleterminalutrustning till exempel antogs 1999 – tre år senare var redan nästan 80 % av de tillhörande standarderna tillgängliga. För byggproduktivet, som antogs 1989, saknas 13 år senare fortfarande 88 % av de nödvändiga standarderna. Fallstudierna i resultattavla nr 10 tyder på att efterfrågan från industrin är en av de faktorer som påverkar framstegstakten i standardiseringsarbetet.

Takten i antagandet av harmoniserade standarder är en viktig faktor när det gäller att få den inre marknaden att fungera väl. Som exempel kan nämnas att programmet för byggproduktstandarder, även om vissa framsteg nyligen gjorts, med nuvarande antagandetakt förmodligen inte kommer att avslutas före 2007. I samband med resultattavlan kommer framstegen på detta och liknande områden som är viktiga för den inre marknads funktion att följas upp också i fortsättningen.

¹² Se Resultattavla nr 9. CEN har uppställt ett mål för sin verksamhet som skulle innebära att tidsåtgången för att utarbeta en standard minskas med mer än 50 % till 3 år.

2. TIO ÅR MED EN GRÄNSLÖS INRE MARKNAD. SYNPUNKTER FRÅN EUROPEISKA FÖRETAG OCH MEDBORGARE

Den inre marknadens slutmål är att både företag och medborgare skall få påtagliga fördelar av den. Dessa fördelar måste nu, nästan tio år efter det att inre marknadsprogrammet slutförts, börja förverkligas. Det bästa sättet att ta reda på om så är fallet är att fråga medborgarna och företagen själva. Kommissionen har därför gjort två separata enkäter, en för att utröna företagens synpunkter och en för att ta reda på vad medborgarna tycker¹³. Båda enkäterna genomfördes i augusti och september 2002.

A. Vad företagen tycker

Den första enkäten omfattade 5 900 företag från alla 15 medlemsstaterna och från många olika sektorer¹⁴. Den omfattade både små (10 – 49 anställda), medelstora (50-249 anställda) och stora (mer än 250 anställda) företag. Både exporterande och icke exporterande företag ingick i underlaget.

Samlade effekter av inre marknadsprogrammet

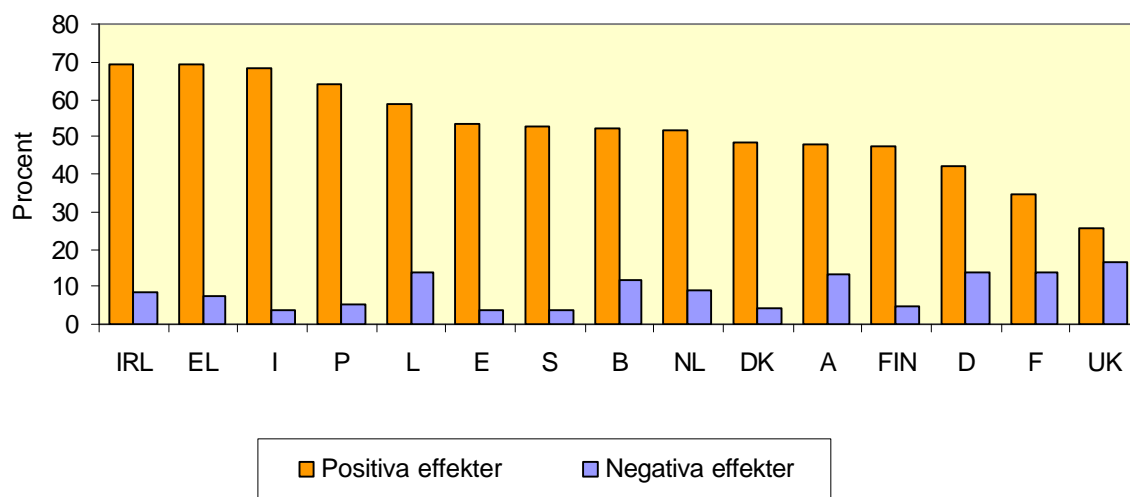
Det framgår av enkäten att företagen i EU i allmänhet ser positivt på den inre marknaden och dess effekter för dem. Närmare hälften av företagen (46 %) anser att den inre marknaden har haft positiva effekter totalt sett för dem. 42 % anser att den inte haft några effekter. Bara ett fåtal (något över 11 %) anser att effekterna har varit negativa.

Bakom denna översiktliga bild döljer sig vissa betydelsefulla skillnader mellan medlemsstaterna. Som framgår av bild 17 är företagen i Förenade kungariket minst positiva när det gäller den inre marknaden: endast 26 % av företagen ansåg att den haft positiva effekter på deras verksamhet. I två av de andra större medlemsstaterna – Tyskland och Frankrike – var antalet företag som uppgav att effekterna hade varit positiva också relativt litet (42 % respektive 35 %). Företagen i de mindre medlemsstaterna tenderar att vara mera välvilligt inställda till den inre marknaden: drygt 69 % av företagen i Irland och Grekland ansåg att effekterna hade varit positiva. Det är möjligt att detta avspeglar den särskilda betydelse som handeln med andra EU-företag har för företag med en relativt liten inhemsk marknad. Samtidigt kan konstateras att företagen i Italien, som likaså tillhör de större medlemsstaterna, också uttalar sig positivt om den inre marknaden - 68 % av dem uppgav att den haft positiva effekter.

¹³ För ytterligare upplysningar och tekniska detaljer beträffande enkäterna hänvisas till följande Internetadress: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/update/score/index.htm

¹⁴ Bygg-, industri-, handels- och tjänstesektorerna.

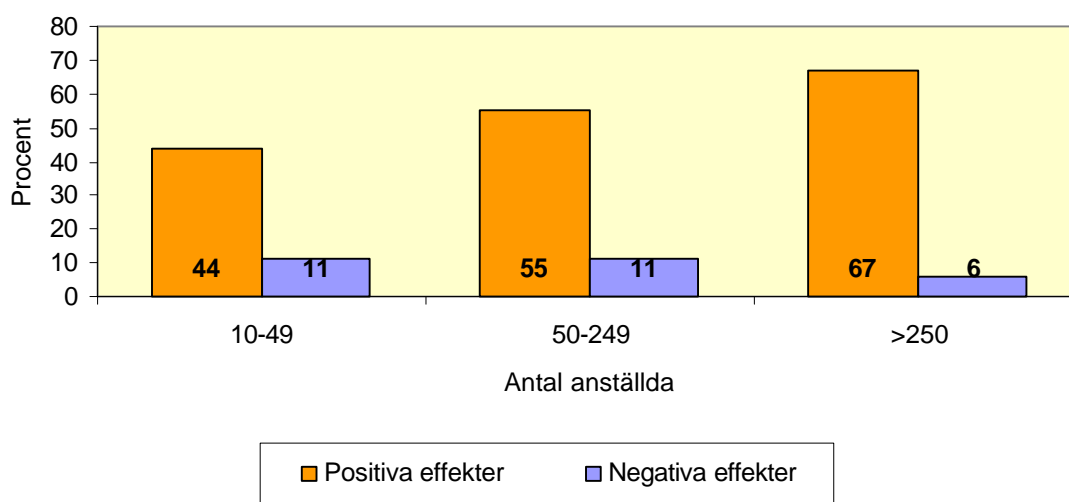
Bild 17: Företagen i de mindre medlemsstaterna tenderar att bedöma den inre marknadens effekter mera positivt

Anm.: Andel företag (i %) som anser att de samlade effekterna av den inre marknaden har varit ganska eller mycket positiva respektive negativa. Företag som svarat "inga effekter" eller "vet ej" ingår inte.

Vissa betydelsefulla skillnader kunde också konstateras mellan företag av olika storlek. Som framgår av bild 18 ansåg nästan hälften (44 %) av de mindre företagen att den inre marknaden hade haft positiva effekter för deras verksamhet. För de medelstora företagen var siffran ännu högre, 55 %. Men det är de stora företagen som är mest positiva - 67 % ansåg att den inre marknaden haft positiva effekter.

Bild 18: De större företagen är mer positiva när det gäller den inre marknaden

Anm.: Andel företag (i %) som anser att de samlade effekterna av den inre marknaden har varit positiva eller negativa (företag som svarat "inga effekter" eller "vet ej" ingår inte).

Det är uppenbart att en stor andel av företagen, i alla storleksklasser, känner av effekterna av ökad konkurrens på hemmamarknaden. Drygt 40 % har märkt en ökad konkurrens från andra företag i EU, medan endast 2 % säger att konkurrensen från dessa företag har minskat. Intressant att notera är att företagen också förefaller känna av en ökad konkurrens

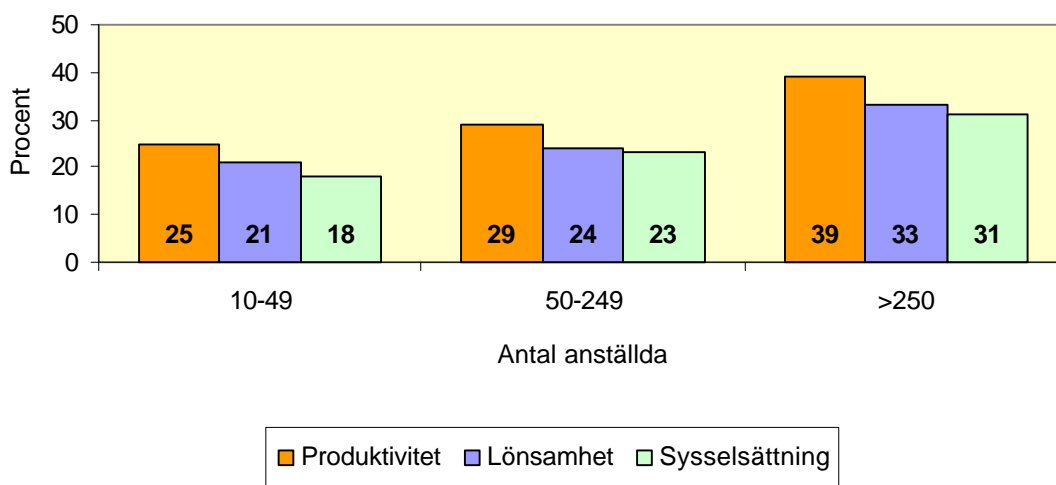
från sina inhemska konkurrenter: 46 % uppgav att konkurrensen från de företagen hade ökat.

Som väntat har många av företagen reagerat på den ökade konkurrensen genom att bli mera effektiva. Av bild 19 framgår att 25 % av de mindre företagen, 29 % av de medelstora företagen och 39 % av de större företagen anser att den inre marknaden har bidragit till att deras produktivitet ökat. 7 %, 6 % respektive 2 % ansåg att den inre marknaden hade bidragit till att produktiviteten minskat.

Sannolikt har några företag varit tvungna att öka produktiviteten av rena överlevnadsskäl. Men bild 19 visar att den ökade produktiviteten för många också lett till förbättrad lönsamhet: 21 % av de mindre företagen, 24 % av de medelstora företagen och 33 % av de större företagen anser att den inre marknaden har bidragit till att vinsten ökat. 59 %, 56 % respektive 51 % anser att den inte haft några effekter i detta avseende.

Det framgår också av enkäten att 18 % av de mindre företagen, 23 % av de medelstora företagen och 31 % av de större företagen anser att den inre marknaden har bidragit till ökad sysselsättning i företaget. 69 %, 65 % respektive 57 % uppger att den inte haft några effekter i detta avseende.

Bild 19: De större företagen förefaller ha större fördelar av den inre marknaden

Anm.: Andel företag (i %) som anser att den inre marknaden har bidragit till ökad produktivitet, lönsamhet och sysselsättning.

De större företagen har en mera positiv uppfattning om den inre marknadens effekter på deras produktivitet, lönsamhet och sysselsättning. En ganska stor andel, 36 %, av samtliga företag, uppger att den inre marknaden bidragit till att deras kostnader för telekommunikation har minskat. Det är tydligt att man nu över hela linjen börjar känna av fördelarna med den liberalisering på telekommunikationsområdet som inleddes i mitten av 1990-talet¹⁵. Men många av de större företagen uppgav att den inre marknaden har bidragit

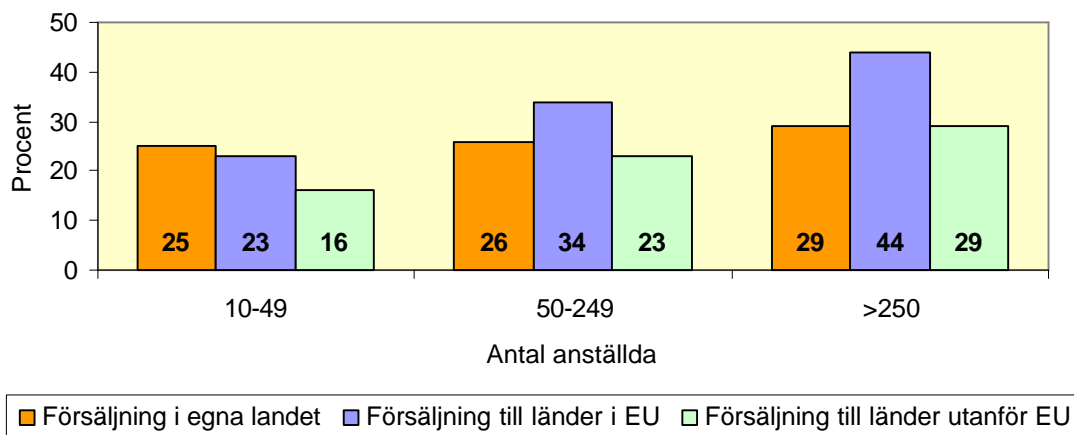
¹⁵ För ytterligare upplysningar rörande telekommunikationer hänvisas till Sjunde rapporten om genomförandet av EU:s lagstiftning på telekommunikationsområdet (KOM(2001) 706 slutlig).

till kostnadsminskningar också på andra områden. Som exempel nämns kostnader för råvaror och komponenter, energiförsörjning, arbetskostnader, avgifter för banktjänster samt distribution.

28 % av de större företagen anger att den inre marknaden har lett till lägre styckkostnader för deras produkter. 47 % uppger att den inte haft några effekter i detta avseende. Bara 14 % anger att den bidragit till ökade styckkostnader. Det tyder på att många större företag har kunnat utnyttja stordriftsfördelar på den inre marknaden och på så sätt kunnat göra kostnadsbesparingar.

Det är också tydligt att de större företagen bättre än de mindre kunnat utnyttja möjligheterna att ta sig in på nya marknader. Av bild 20 framgår att ungefär lika många företag i alla storleksgrupperna uppger att den inre marknaden bidragit till att de ökat sin försäljning i det egna landet, men att nästan dubbelt så många stora företag som små anser att deras försäljning till andra EU-länder (och till andra länder utanför EU) ökat tack vare den inre marknaden.

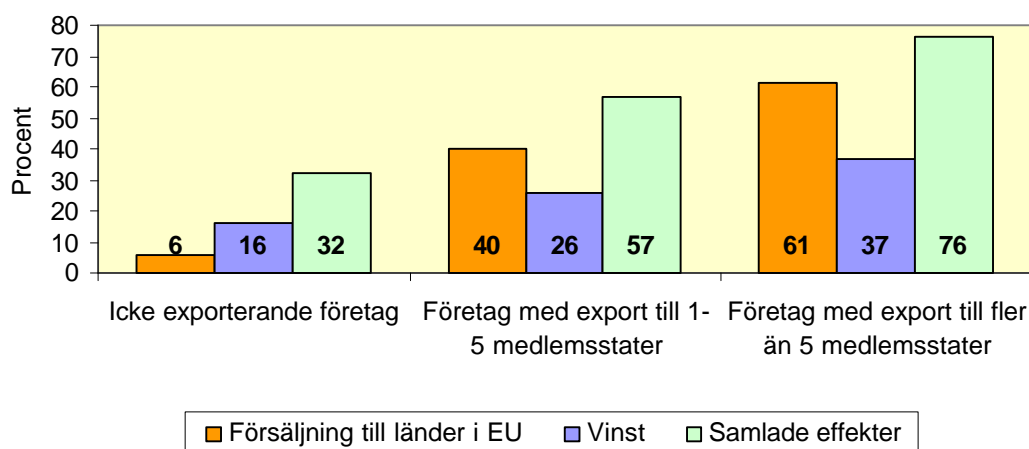
Bild 20: Positiva effekter på försäljningen

Anm.: Andel företag (i %) som anser att den inre marknaden har bidragit till ökad försäljning i det egna landet, till andra EU-länder och till länder utanför EU.

Även om många företag av olika slag har haft fördelar av den inre marknaden visar enkäten att det är exportföretagen som är mest positiva och som allra mest anser att de gynnats av den. Bild 21 visar att 76 % av företagen med export till mer än 5 EU-länder ansåg att den inre marknaden haft positiva effekter på deras verksamhet. Drygt 60 % av dessa företag uppgav att den inre marknaden hade bidragit till deras exportframgångar och närmare 37 % ansåg att den bidragit till att de ökat sin vinst.

Bild 21: Exporterande företag är positivt inställda till den inre marknaden

Anm.: Andel företag (i %) som anser att den inre marknaden har bidragit till ökad försäljning till andra medlemsstater, att den bidragit till ökad vinst respektive att den haft positiva samlade effekter.

Förutom de samlade effekterna av den inre marknaden på verksamheten ombads företagen också att ange vilka inre marknadsåtgärder som haft störst betydelse för dem. Intressant nog kom det ungefär samma svar från alla typer av företag – stora och medelstora såväl som små, exporterande såväl som icke exporterande. Avskaffandet av tulldokument och gränskontroller visade sig vara de viktigaste åtgärderna, men många företag framhöll också europeiska produktstandarder och moms-förfarandena vid försäljning inom EU.

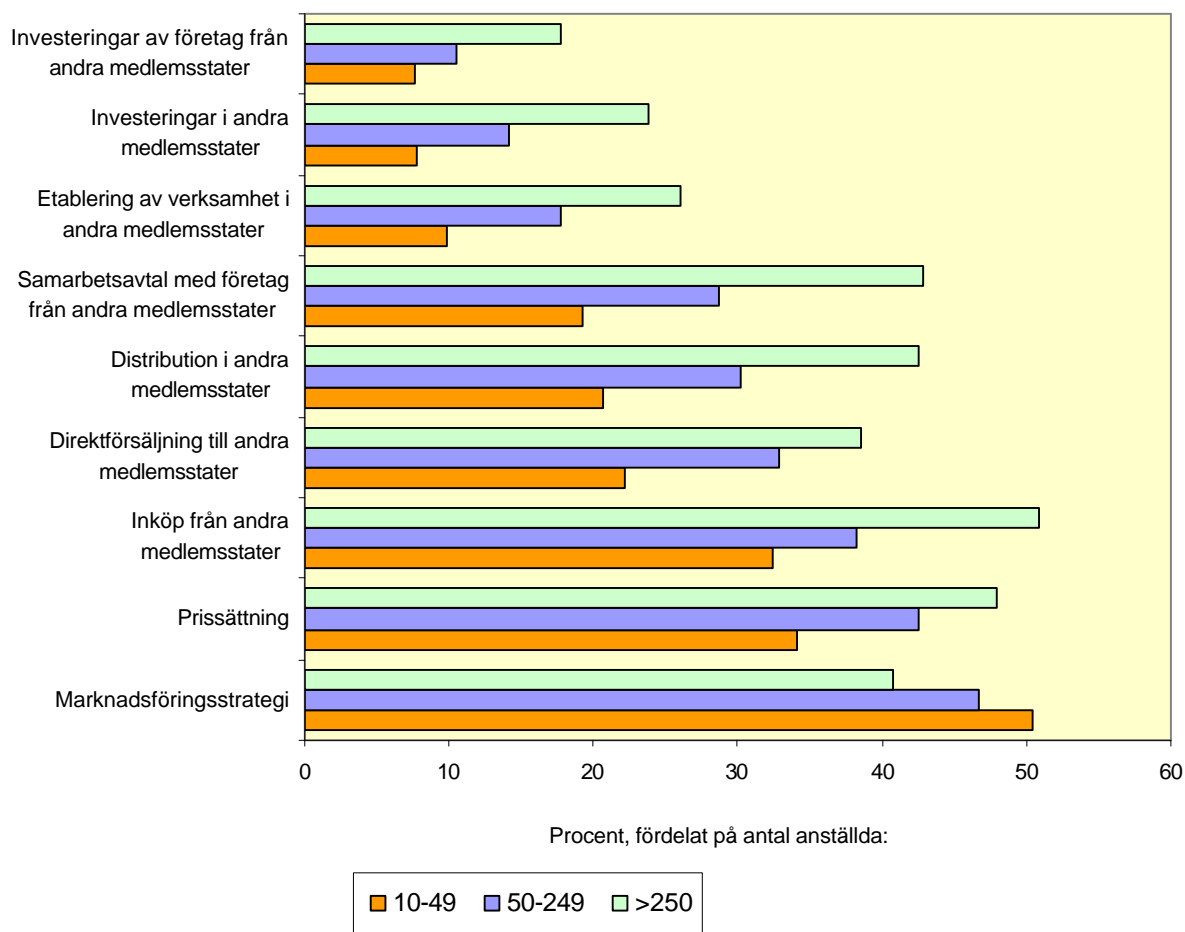
Tänker företagen mera europeiskt?

Sannolikheten för att företagen skall dra nytta av den inre marknaden är störst om de är beredda att anpassa sina företagsstrategier för att ta sig an de utmaningar den för med sig och ta till vara de möjligheter den erbjuder.

Mer än hälften (56 %) av de små företagen uppgav att den inre marknaden lett till att företaget tänker mera europeiskt än tidigare. Det gjorde också 63 % av de medelstora och 68 % av de större företagen.

Frågan till företagen om vilka konsekvenser den inre marknaden fått när det gäller särskilda aspekter av deras företagsstrategi gav en del särskilt intressanta svar. Som framgår av bild 22 anförde mer än 50 % av de små företagen att den inre marknaden hade påverkat deras marknadsföringsstrategi. Motsvarande siffra för de stora företagen var bara 40 %. Den slutsats som kan dras är att många stora företag hade beaktat den större europeiska marknaden i sin marknadsföringsstrategi redan före 1992, medan det året för många mindre företag markerade starten för något nytt. Den inre marknaden förefaller i stället i högre grad ha påverkat andra aspekter av de större företagens företagsstrategi: produktprissättning, inköp från andra EU-länder och distribution i andra EU-länder.

Bild 22: Den inre marknaden har ett stort inflytande på företagens strategi

Anm.: Andel företag (i %) som anser att den inre marknaden har haft ett stort inflytande på företagets strategi.

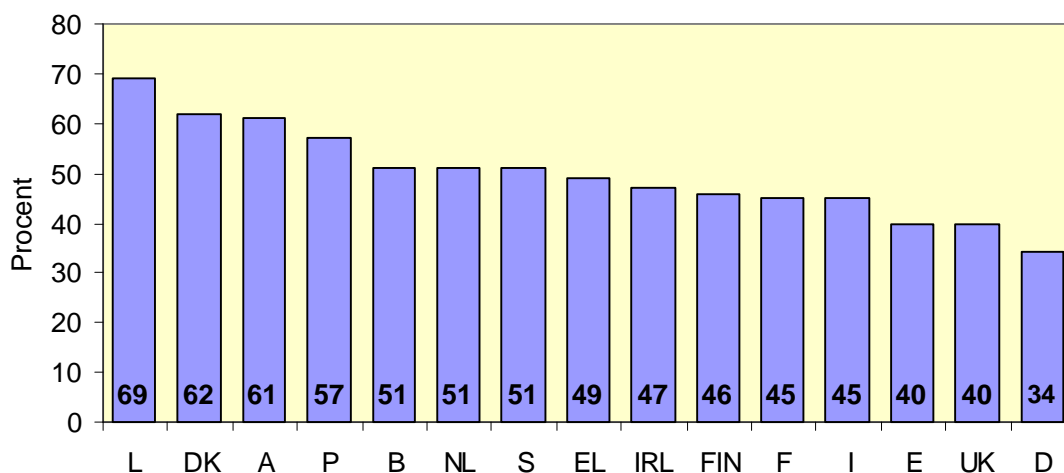
Man skulle i detta skede av den inre marknads utveckling kunna vänta sig att de större företagen skulle försöka uppnå en verkligt europeisk dimension - genom att upprätta verksamhet i andra EU-länder eller köpa andelar i andra EU-företag, eller genom företagskoncentrationer eller förvärv eller genom samarbetsavtal med andra företag. Enkätresultaten bekräftar att detta är vad som sker och visar också att samarbetsavtal är det instrument som företagen helst använder sig av. Av bild 22 framgår att 40 % av de stora företagen uppgav att den inre marknaden varit en aktivt bidragande orsak till att de ingått sådana avtal. Ett lägre (men ändå betydelsefullt) antal angav att den inre marknaden påverkat beslut om upprättande av verksamhet i andra EU-företag, om investeringar i företag i andra EU-länder eller om investeringar i deras verksamhet som gjorts av företag från andra EU-länder.

Är företagen väl informerade om sina rättigheter på den inre marknaden?

Företagen anpassar naturligtvis sina företagsstrategier för att ta till vara de möjligheter som den inre marknaden erbjuder endast om de är fullständigt informerade om dessa möjligheter.

Närmare hälften (42 %) av de svarande uppgav att de kände sig mycket väl eller väl informerade om företagets rättigheter på den inre marknaden. Bild 23 visar att företagen i Luxemburg, Danmark och Österrike är de som känner sig bäst informerade: 69 %, 62 % respektive 61 % av de svarande från de länderna anförde att de kände sig väl eller mycket väl informerade. De tyska, brittiska och spanska företagen är de minst välinformerade: endast 34 %, 40 % respektive 40 % av de svarande från de länderna känner sig mycket väl eller väl informerade. Bristen på information kan delvis förklara varför relativt få tyska och brittiska företag anser att den inre marknaden haft positiva effekter.

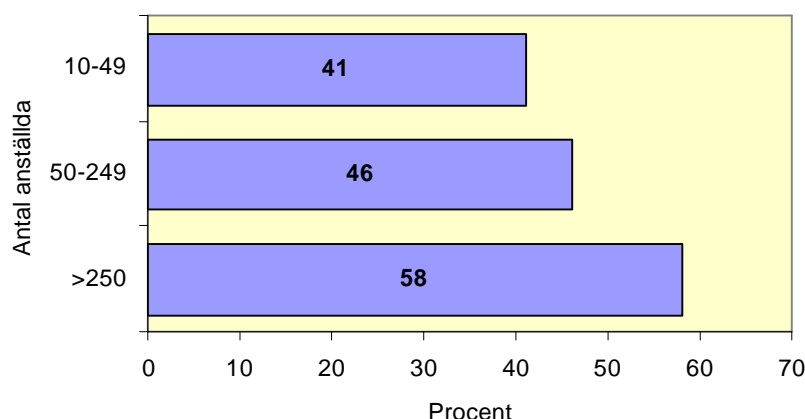
Bild 23: Andelen företag som anser sig vara väl informerade om den inre marknaden

Anm.: Andel företag (i %) som anser sig vara väl eller mycket väl informerade om företagets rättigheter på den inre marknaden.

Bild 24 visar att 58 % av de större företagen anser sig vara mycket väl eller väl informerade om sina rättigheter på den inre marknaden. Detta skall jämföras med 46 % för de medelstora och 41 % för de mindre företagen. Skillnaderna i informationsnivå kan delvis förklara varför en större andel av de större företagen anser sig ha haft fördelar av den inre marknaden.

Bild 24: De större företagen känner sig bättre informerade om den inre marknaden

Anm.: Andel företag (i %) som känner sig väl eller mycket väl informerade om företagens rättigheter på den inre marknaden.

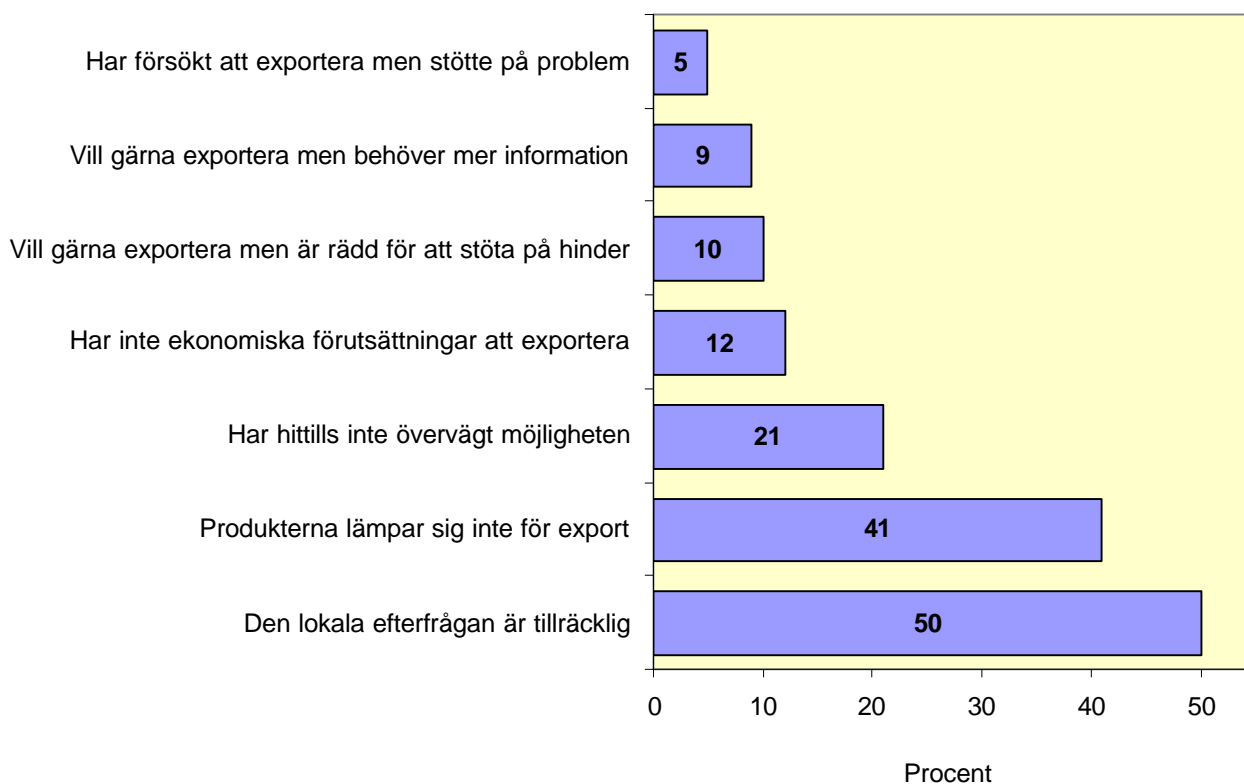
Slutsatsen är att det måste göras mer, särskilt i medlemsstater som Tyskland, Förenade kungariket och Spanien där kunskapen förefaller vara begränsad, för att öka företagens kännedom om vilka rättigheter de har på den inre marknaden. Ansträngningarna bör särskilt inriktas på att eliminera skillnaderna i informationsnivå mellan stora och små företag.

Kan fler företag uppmuntras att utnyttja de möjligheter som den inre marknaden erbjuder?

Det framgår av enkäten att de företag som exporterar till andra EU-länder är de som är mest positiva till den inre marknaden och som allra mest anser sig ha gynnats av den. Detta föranleder ett par viktiga frågor: varför väljer så många företag att inte exportera och finns det något som kan göras för att uppmuntra dem att exportera?

Som framgår av bild 25 uppgav de flesta svarande bland de icke exporterande företagen att deras produkter helt enkelt inte lämpade sig för export (41 %) eller att den lokala efterfrågan på produkterna var tillräcklig (50 %). 12 % uppgav att de inte hade ekonomiska möjligheter att exportera. Det är naturligtvis föga sannolikt att de företag som besvarat frågan på det sättet kommer att börja exportera inom en nära framtid, och det är förmodligen inte mycket politikerna kan göra för att få en ändring till stånd.

Bild 25: Skäl till att företagen inte exporterar

Anm.: Procentuell andel av alla svarande (flera svar fick lämnas)

Som också framgår av bild 25 uppgav emellertid 9 % av de svarande att de skulle vilja exportera men behövde mera information, och 10 % sade sig vilja exportera men vara oroliga för de hinder de kanske skulle stöta på. Det tyder på att man skulle kunna öka antalet företag som utnyttjar de möjligheter som den inre marknaden erbjuder, förutsatt att mer information ställs till förfogande och kvarvarande hinder undanröjs.

Det är en missräkning att mer än 20 % av de svarande uppgav att de helt enkelt inte hade övervägt att exportera till de andra EU-länderna. Visserligen torde de flesta av de icke exporterande företag som enkäten omfattar vara ganska små, men de har ju alla åtminstone tio anställda, och något förvånande är det kanske att så många av dem inte alls verkar vilja öka sina ambitioner och anlägga ett europeiskt perspektiv i sitt tänkande.

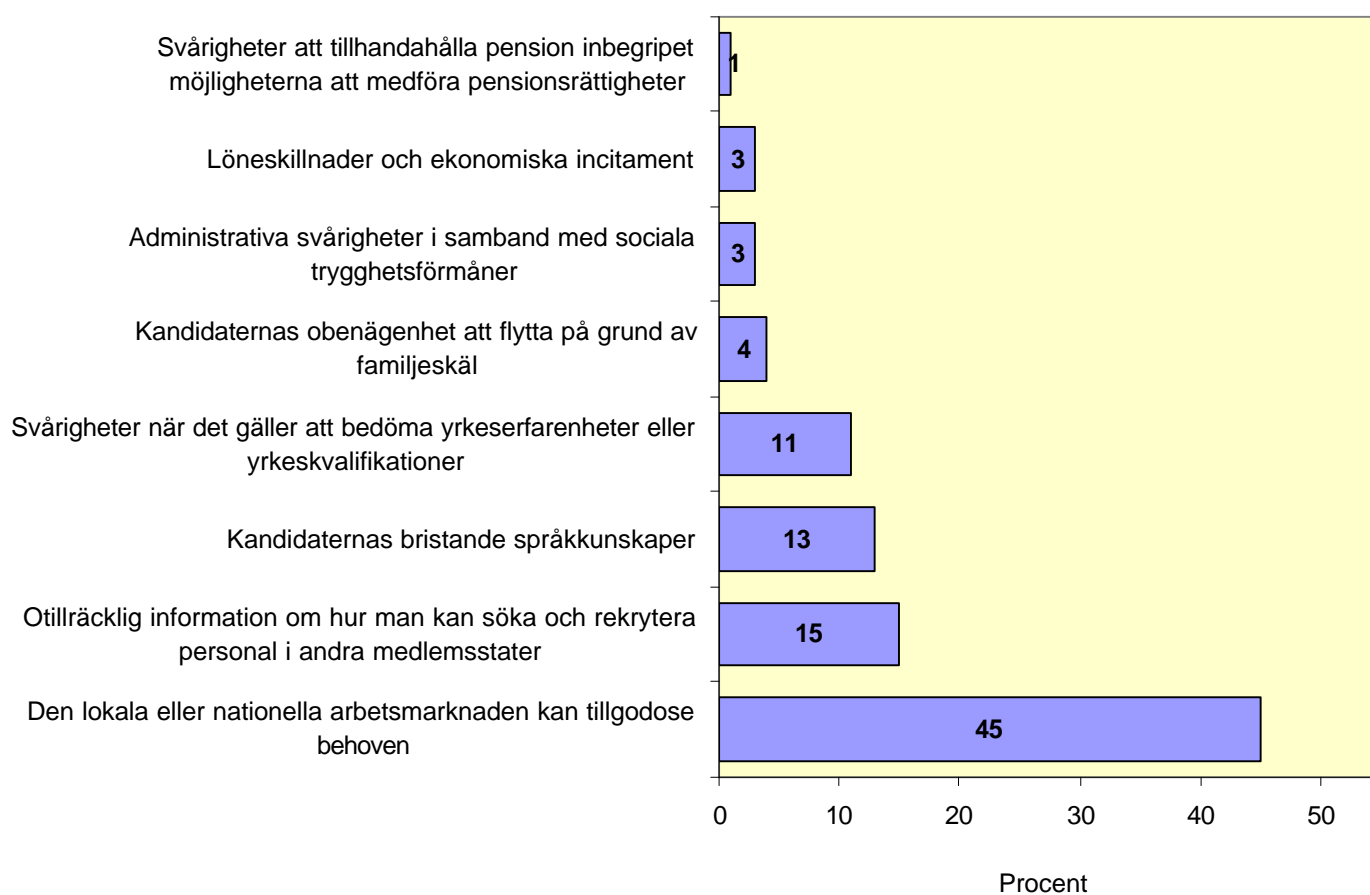
På den positiva sidan kan noteras att mycket få av de svarande (färre än 5 %) uppgav att de tidigare försökt att exportera men avskräckts på grund av de problem de stött på.

Har företagen rekryterat personal från andra EU-länder?

EU:s lagstiftning gör det möjligt för arbetsgivare att använda sig av en bredare europeisk arbetsmarknad och rekrytera personal från andra medlemsstater¹⁶. Omkring 20 % av de svarande uppgav att de redan utnyttjat denna möjlighet. Till de återstående 80 % ställdes frågan varför de inte hade gjort det.

Bild 26 visar att omkring hälften av dessa (45 %) svarade att den lokala eller nationella arbetsmarknaden var tillfyllest för att täcka deras behov. Dessa företag har uppenbarligen ingen önskan och inget behov av att rekrytera från andra medlemsstater.

Bild 26: Strukturella skäl till den begränsade rekryteringen över gränserna

Anm.: Procentuell andel av samtliga svarande (flera svar fick lämnas).

Det betyder emellertid att åtminstone en del av den återstående hälften av företagen skulle vilja rekrytera personal från andra medlemsstater. Bild 26 visar också att några av de skäl som de svarande företagen angivit för att inte rekrytera över gränserna är svåra för politikerna att ändra på: exempelvis kandidaternas obenägenhet att flytta på grund av familjeskäl eller löneskillnader och ekonomiska incitament.

¹⁶ Europeiska medborgare som önskar arbeta i ett annat land och arbetsgivare som vill rekrytera arbetskraft i utlandet kan få upplysningar och hjälp via Eures-nätverket. I detta nätverk ingår som partner offentliga arbetsförmedlingar, fackföreningar och arbetsgivareföreningar. Partnerskapet samordnas av kommissionen. Se <http://europa.eu.int/eures>

Något fler av de svarande företagen anförde emellertid skäl som skulle kunna bortfalla om man genomför de rätta strategiska åtgärderna¹⁷. Exempel på sådana skäl är svårigheter när det gäller tillhandahållandet av pensioner, otillräckliga språkkunskaper hos kandidaterna eller svårigheter när det gäller att bedöma yrkeserfarenheter eller yrkeskvalifikationer.

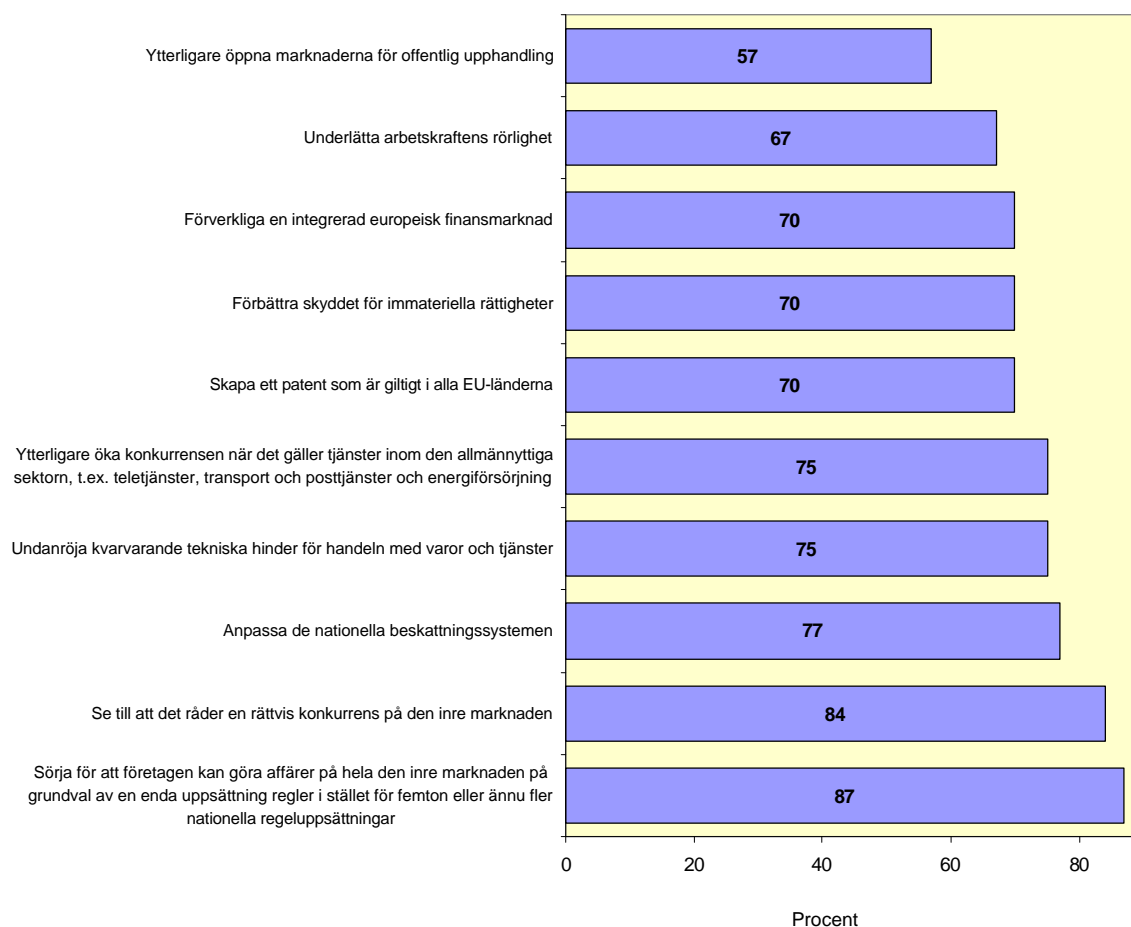
Utblick mot framtiden

83 % av de mindre företagen, 90 % av de medelstora företagen och mer än 92 % av de större företagen anser att åtgärder för att förbättra den inre marknadens funktion bör ges hög prioritet i Europeiska unionens framtida arbete. Detta visar att man inom näringslivet, ännu 10 år efter fristen 1992, inser att mycket återstår att göra för att den inre marknaden skall fungera bättre och att inre marknadspolitiken därför också i fortsättningen måste stå högt på den politiska dagordningen.

De svarande tillfrågades också om specifika verksamheter som skulle kunna ingå i den framtida inre marknadspolitiken. Det de sätter främst (se bild 27) är man ser till att företagen kan göra affärer på hela den inre marknaden på grundval av en enda uppsättning regler, inte femton. Många framhåller också behovet av att se till att det råder en sund konkurrens och behovet av närmare anpassning av de nationella skattesystemen. Prioriteringsordningen var mycket likartad för företagen i alla storleksklasserna.

¹⁷ Se ”Kommissionens handlingsplan för kompetens och rörlighet” (KOM(2002) 72 slutlig).

Bild 27: Företagen vill ha en enda uppsättning regler på den inre marknaden

Anm.: Procentuell andel av alla svarande (flera svar fick lämnas).

Att utnyttja de möjligheter som en utvidgad inre marknad erbjuder

Merparten av de svarande väntar sig att EU:s utvidgning i stort sett kommer att få positiva effekter på deras verksamhet. 55 % ser fram emot att kunna exploatera nya avsättningsmöjligheter. Detta gäller inte bara medlemsstater som Österrike och Tyskland, som har gemensamma gränser med kandidatländerna, Företagen i Spanien, Italien, Grekland och Sverige verkar vara de som är mest positiva när det gäller de nya möjligheter som snart kommer att erbjuda sig.

B. Vad medborgarna tycker

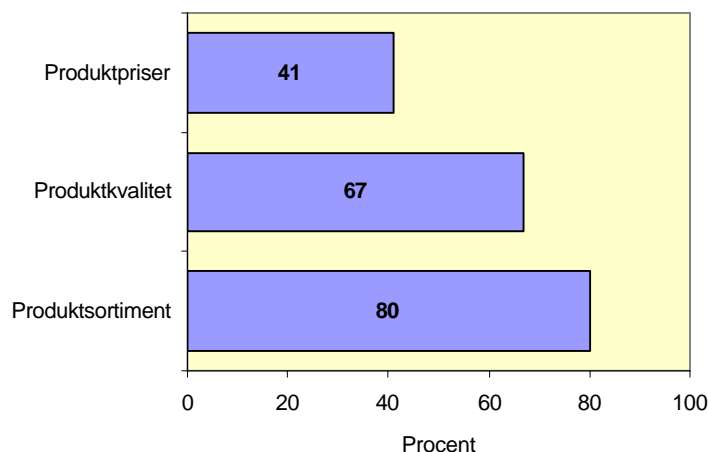
Den andra enkäten omfattade 7 500 medborgare från samtliga 15 medlemsstater, i åldersgrupperna från 15-25 år till 55 år och däröver. De valdes ut från flera olika socioekonomiska grupper och var bosatta i olika typer av samhällen (storstäder, andra tätorter, landsbygdsområden). Lika många män som kvinnor ingick.

Samlade effekter av inre marknadsprogrammet

Enkäten visar att EU-medborgarna anser att den inre marknaden har haft mycket positiva effekter totalt sett på deras dagliga liv. Två tredjedelar medger att det är lättare nu att resa från en medlemsstat till en annan än det var för tio år sedan. Tre fjärdedelar välkomnar den ökade konkurrens som den inre marknaden har medfört på många områden, till exempel när det gäller transport, telekommunikation, banktjänster och försäkringstjänster.

De svarande anser att den inre marknaden överlag haft positiva effekter för konsumenterna. Bild 28 visar att 80 % anser att de har fått tillgång till ett bredare produktsortiment. 67 % tycker också att produktkvaliteten förbättrats. Endast 41 % anser emellertid att priserna har sjunkit.

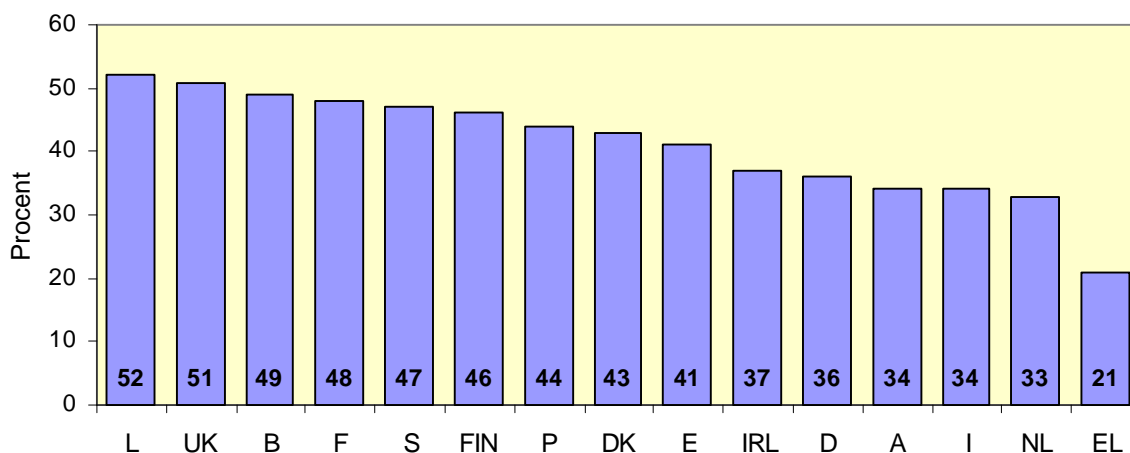
Bild 28: Medborgarna anser att den inre marknaden haft positiva effekter

Anm.: Andel medborgare (i %) som anser att den inre marknaden haft ganska positiva eller mycket positiva effekter.

Som framgår av bild 29 varierar uppfattningen om hur den inre marknaden påverkat priserna från den ena medlemsstaten till den andra. Svaren från Luxemburg, Förenade kungariket, Belgien, Frankrike, Sverige och Finland var i huvudsak positiva, svaren från Grekland, Nederländerna, Italien, Österrike, Tyskland och Irland mindre positiva.

Bild 29: Medborgarnas bedömning av hur den inre marknaden påverkat priserna varierar avsevärt mellan medlemsstaterna

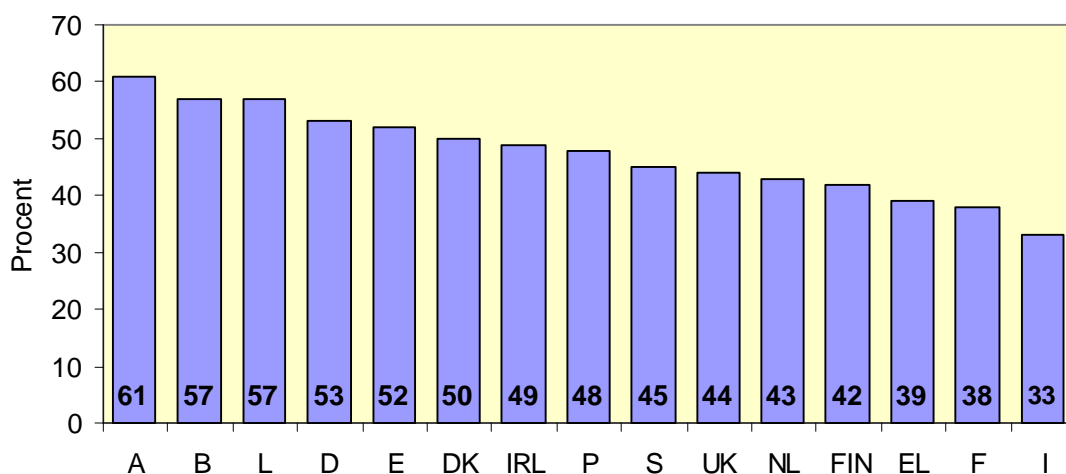
Anm.: Andel medborgare (i %) som anser att den inre marknaden haft ganska positiva eller mycket positiva effekter på priserna.

Det finns en del möjliga förklaringar till dessa skillnader. Prisskillnaderna mellan medlemsstaterna har minskat under de gångna tio åren. Till stor del beror det på att de dyrare länderna närmare sig EU-genomsnittet. Detta skulle kunna förklara den positiva uppfattningen i länder som Finland och Sverige, där priserna tenderar att ligga högre. Andra skillnader kan bero på faktorer som inte alls är direkt relaterade till den inre marknaden. I Förenade kungariket, till exempel, betyder det starka pundet ofrånkomligen att importerade varor framstår som billigare, vilket delvis kan förklara de positiva svaren från det landet. Den mer negativa uppfattningen i Irland kan helt enkelt bero på landets relativt höga inflation inom euroområdet.

Hur väl är medborgarna informerade om sina rättigheter på den inre marknaden?

Om nu medborgarna har en generellt positiv syn när det gäller den inre marknads effekter på deras dagliga liv, grundar sig då denna positiva syn på gedigna kunskaper om och en god förståelse av den inre marknaden och de möjligheter den erbjuder? Två olika metoder användes i enkäten för att ta reda på detta. De svarande tillfrågades först om hur väl informerade de anser sig vara (bild 30).

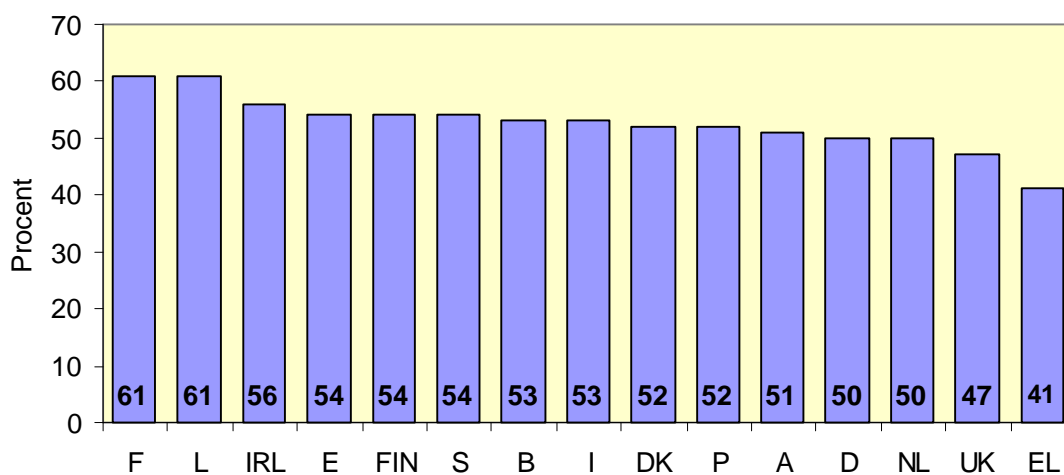
Bild 30: En majoritet av medborgarna i Österrike, Belgien, Luxemburg, Tyskland och Spanien känner sig väl informerade

Anm.: Andel medborgare (i %) som känner sig väl eller mycket väl informerade om sina rättigheter på den inre marknaden.

För att undersöka hur mycket de svarande faktiskt kände till ställdes sedan frågor till dem om deras grundläggande rättigheter på den inre marknaden¹⁸ (bild 31).

Bild 31: Den procentuella andelen korrekta svar var högst i Frankrike och Luxemburg

Anm.: Medborgarna ombads att besvara åtta frågor som gällde deras rättigheter på den inre marknaden. De genomsnittliga resultaten beräknades genom att först addera andelarna svarande som besvarat var och en av frågorna korrekt och sedan dela denna totalsumma med 8.

¹⁸ Frågorna omfattade inre marknadsrättigheter när det gäller arbetstillstånd, inteckningar, bilköp, husförsäkring, tillgång till hälso- och sjukvård, akademiska kvalifikationer, produktgarantier samt rösträtt.

Bilderna 30 och 31 ger en ganska blandad bild. För EU sammantaget anser något under hälften (45 %) av de svarande sig vara väl eller mycket väl informerade. Drygt hälften (54 %) anser sig vara ganska dåligt eller inte alls informerade. Detta bör beaktas tillsammans med resultatet av ”förhöret”, där de svarande i genomsnitt gav rätt svar på hälften av frågorna (52 %).

Skillnaderna mellan medlemsstaterna är egentligen inte så stora. Endast 38 % av de fransmän som svarade anser sig vara väl eller mycket väl informerade (endast Italien uppvisade ett sämre resultat, 33 %). Men när enkätdeltagarna sedan tillfrågades om sina rättigheter visade det sig att det var fransmännen som genomsnittligt klarade sig bäst. 61 % av de svarande från Österrike anser sig vara väl eller mycket väl informerade. Ingen av de andra medlemsstaterna hade så hög siffra. Men österrikarnas resultat i ”förhöret” var inte särskilt anmärkningsvärt, 51 %. Sämst genomsnittligt resultat i detta hade Grekland, 41 %. Detta ligger i linje med grekernas egen uppfattning: en majoritet (59 %) av de greker som svarade anser sig vara ganska dåligt eller inte alls informerade.

Sammanlagt tyder dessa resultat på att det fortfarande finns mycket att göra och att myndigheterna, både på EU-nivå och i alla medlemsstaterna, måste öka sina ansträngningar att öka kännedomen om rättigheterna på den inre marknaden.

Utnyttjar medborgarna de möjligheter som finns på den inre marknaden?

Den inre marknaden erbjuder medborgarna betydelsefulla nya möjligheter – att bo, arbeta eller studera i en annan medlemsstat eller att handla varor och köpa tjänster över gränserna. Frågan är hur många som faktiskt utnyttjar dessa möjligheter eller som skulle vara beredda att göra det och vilka konsekvenser detta kan få?

Enkäten ger en blandad bild. Den första frågan gällde hur många människor som med säkerhet eller sannolikt skulle vara beredda att resa till en annan medlemsstat för att köpa en produkt eller tjänst.

Det är intressant att överväga detta med tanke på framtida priskonvergens i unionen. En betydande konvergens har ägt rum sedan 1992, även om processen förefaller ha stannat av de senaste åren. Frågan är – när euron nu gör det lättare att jämföra priserna i olika medlemsstater - om konsumenterna kommer att få i gång processen igen genom att i stora skaror handla över gränserna.

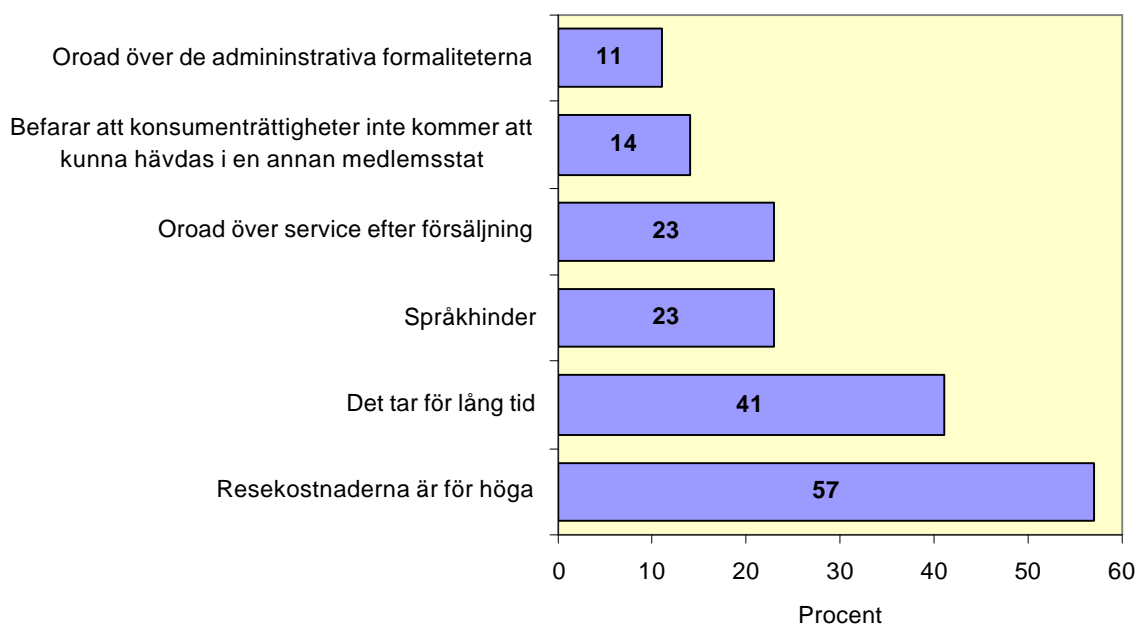
Enkäten visar att något mer än hälften av de svarande (53 %) med säkerhet eller sannolikt skulle överväga att resa till en annan medlemsstat för att köpa en produkt eller tjänst därför att den är billigare eller bättre där. Siffran är högre i Luxemburg (74 %) och i Förenade kungariket (66 %). För Förenade kungarikets del avspeglar siffran möjligen olikheter i skattenivåer (för alkohol¹⁹ och cigaretter) eller växelkurshänsyn.

Det framstår som osannolikt att detta procenttal skulle komma att öka nämnvärt framöver, oavsett vilka åtgärder politikerna vidtar. Bild 32 visar att av de svarande som angav att de

¹⁹ I Resultattavla nr 10 uppmärksammades att en omfattande privat import faktiskt äger rum till medlemsstater med höga punktskatter, till exempel Förenade kungariket.

absolut inte eller sannolikt inte skulle vara beredda att resa till en annan medlemsstat för att köpa en produkt eller tjänst framhöll majoriteten resekostnader, språkproblem eller tidsåtgången som de främsta hindren. Ingen av dessa faktorer kan omedelbart angripas av politikerna. De faktorer som det är lättare för politikerna att påverka – till exempel administrationskostnader, service efter försäljning eller konsumenternas möjligheter att hävda sina rättigheter – förefaller ha mindre betydelse.

Bild 32: Skäl till att man inte handlar i en annan medlemsstat

Anm.: Andel svarande (i %) som inte skulle överväga att bege sig till en annan medlemsstat för att köpa en produkt eller tjänst (flera svar fick lämnas).

Även om det är osannolikt att andelen skulle komma att bli högre i framtiden, är 53 % icke desto mindre en ganska hög andel. Å andra sidan - även om mer än hälften av den vuxna befolkningen med säkerhet eller sannolikt skulle vara beredd att resa till en annan medlemsstat för att köpa varor eller tjänster, kommer dessa inköp emellertid förmodligen att liksom nu bara utgöra en liten andel av de totala.

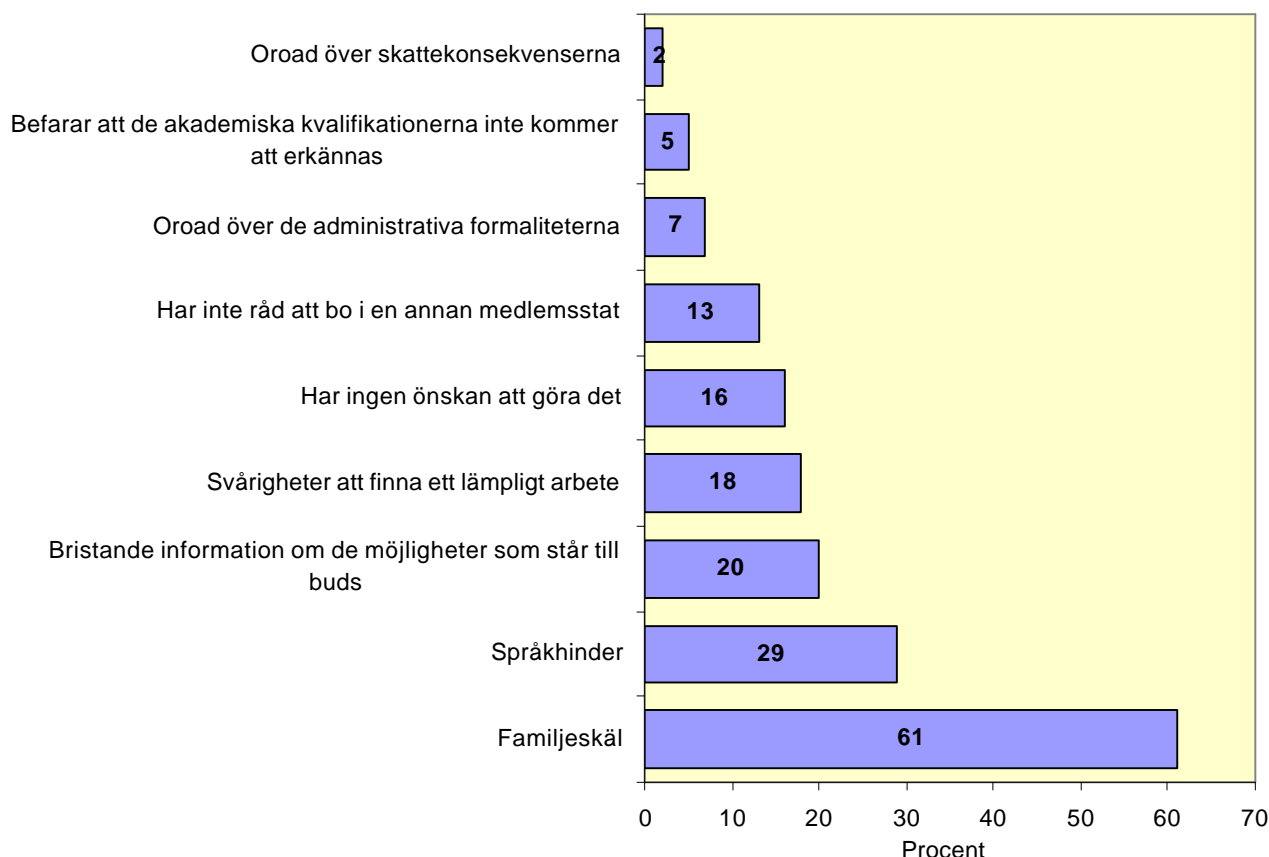
Inköp över gränserna förutsätter självfallet inte nödvändigtvis att en person fysiskt förflyttar sig mellan medlemsstaterna; inköpen kan också göras över nätet. Det faktum att flertalet svarande drog sig för den tid de skulle behöva lägga ned på att resa eller för kostnaderna i sammanhanget snarare än bekymrade sig över möjligheterna att hävda sina rättigheter som konsument tyder på att inköpen över gränserna mycket väl skulle utvecklas ytterligare med hjälp av Internet.

Man bör också komma ihåg att impulserna till fortsatt priskonvergens framför allt kommer att komma från andra faktorer, däribland skärpt konkurrens på den inhemska marknaden som en följd av ökad import från andra EU-länder och ökad närvaro av företag från andra medlemsstater. För att påskynda denna utveckling bör ansträngningarna att avveckla hindren för handel och etablering fortsätta.

De svarande fick också svara på frågan om att flytta till en annan medlemsstat för att studera eller arbeta. Bara 6 % har hittills flyttat. 67 % har aldrig övervägt att flytta. 15 %

funderar på att flytta i framtiden och ytterligare 11 % svarade att de hade övervägt att flytta men övergett tanken. Som framgår av bild 33 var huvudskälen till att de gett upp tanken på att flytta familjeskäl och språkhinder men också bristande information²⁰ och svårigheter att finna ett passande arbete. Några av dessa faktorer är av den karaktären att de kan åtgärdas av politikerna.

Bild 33: Skäl till man övergett tanken på att flytta till en annan medlemsstat

Anm.: Andel av samtliga svarande (i %) som övervägt att bosätta sig i en annan medlemsstat men övergett tanken (flera svar fick lämnas).

Endast en mycket liten minoritet av de svarande (6 %) uppgav att de redan hade tecknat en försäkring eller beviljats inteckningslån i en annan medlemsstat eller att de övervägde att skaffa sig en sådan försäkring eller ett sådant lån. Detta visar att medborgarna, trots införandet av euron - vilket inneburit att många av nackdelarna med att köpa finansiella produkter över gränserna bortfallit - och trots framstegen nyligen i riktning mot en integrering av finansmarknaderna i EU, fortfarande är mycket förbehållsamma när det gäller att utnyttja de möjligheter som finns.

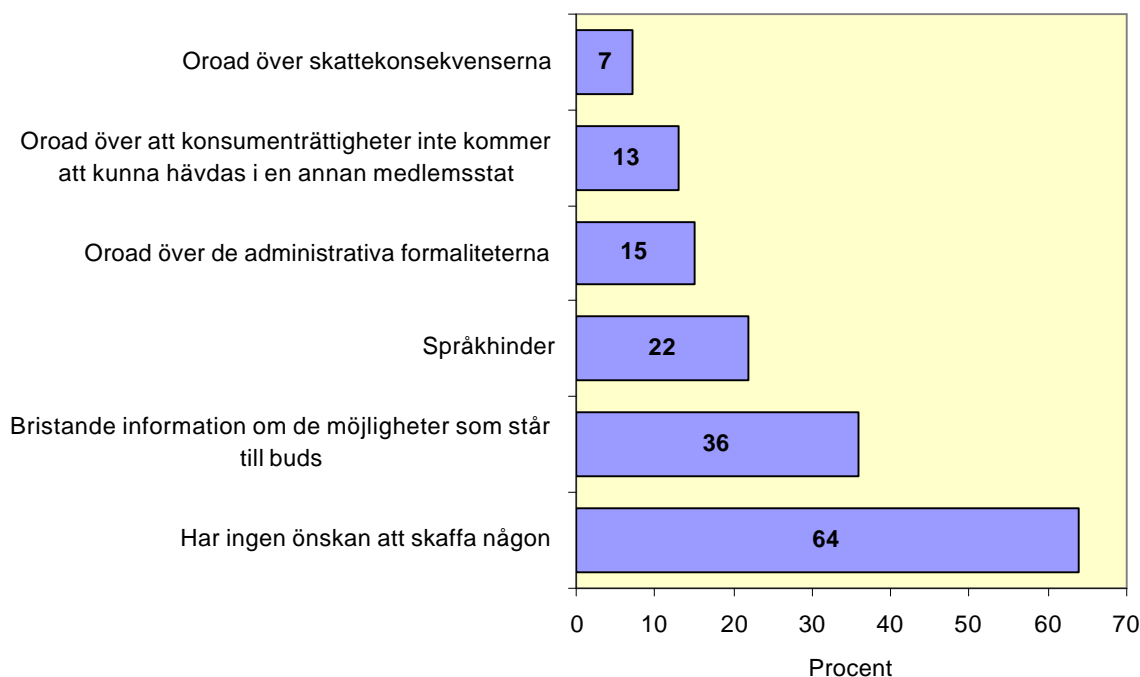
Som framgår av bild 34 uppgav 36 % av de svarande som aldrig övervägt att teckna en försäkring eller skaffa sig ett inteckningslån i en annan medlemsstat, eller som övervägt att göra det men avstått, bristande information om möjligheterna som det främsta eller näst främsta skälet. Detta stämmer väl överens med utfallet av ”förhøret”: bara ett fåtal personer

²⁰ I kommissionens handlingsplan för kompetens och rörlighet (KOM(2002)72 slutlig) meddelas att det kommer att skapas en enda webbplats för information om rörlighet.

svarade korrekt på frågorna om möjligheten att köpa dessa produkter över gränserna. Språkhinder eller oro över administrativa formaliteter, skattekonsekvenser och möjligheterna att hävda sina rättigheter som konsument angavs också som skäl.

Majoriteten av de svarande (64 %) har emellertid helt enkelt ingen önskan att köpa produkter av det här slaget i en annan medlemsstat. Detta kan, när det gäller finansiella tjänster, vara ett tecken på att det fortfarande är mycket viktigt med närhet och säkerhet och att det därför vore klokt av företag som vill komma in på marknaden i en annan medlemsstat att etablera sig där.

Bild 34: 64 % har ingen önskan att teckna en försäkring eller söka ett in-teckningslån i en annan medlemsstat

Anm.: Andel av samtliga svarande (i %) som inte skulle överväga att teckna en försäkring eller söka ett in-teckningslån i en annan medlemsstat (flera svar fick lämnas).

3. INDEX FÖR DEN INRE MARKNADEN 1992 - 2002

Kommissionen offentliggjorde ”index för den inre marknaden” för första gången i resultattavlan från november 2001. Detta index är en sammansatt indikator avsedd att mäta hur den inre marknaden fungerar. Kommissionen lovade att indexet skulle ses över och justeras. Det har lett till att det här årets index väsentligt förbättrats jämfört med utgåvan 2001²¹.

Syftet med indexet för den inre marknaden är att ge ett mått på effekterna av inre marknadspolitiken i bredaste bemärkelse, i form av fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och arbetstagare i Europeiska unionen. Det bör ses som ett praktiskt redskap snarare än som en exakt vetenskaplig undersökning.

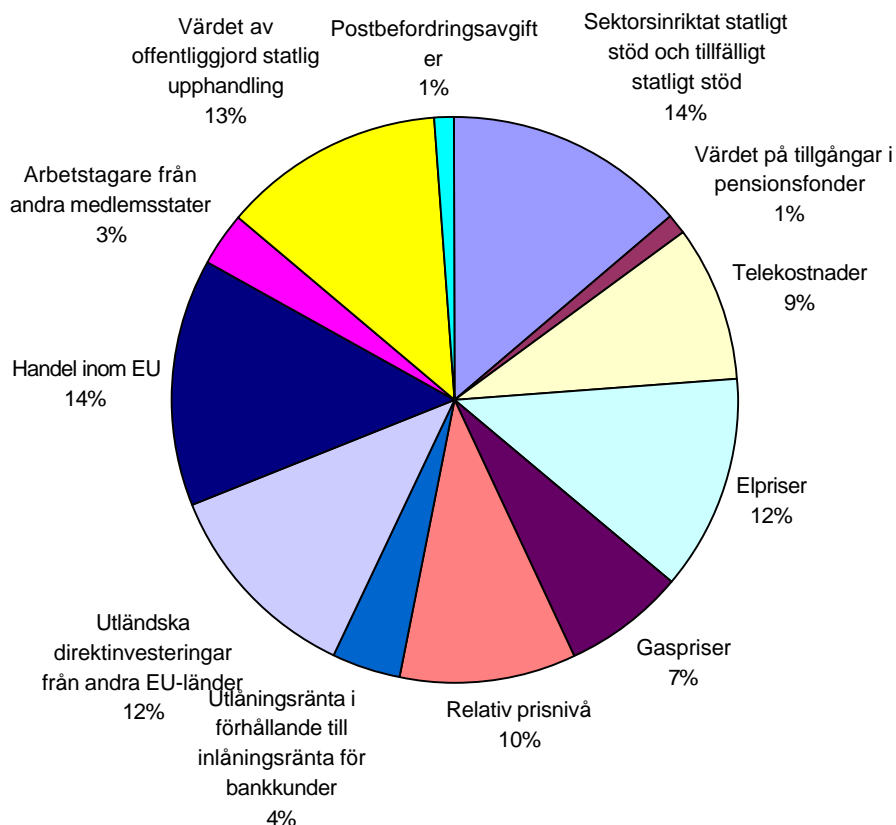
Det justerade indexet koncentrerades till en uppsättning indikatorer avsedda att mäta effekterna av inre marknadspolitiken. Syftet med översynen var att göra det nya indexet till en bättre mått på det som är ”kärnverksamheten” när det gäller den inre marknaden. Några variabler med koppling till den inre marknaden i vidare bemärkelse (till exempel utsläpp av växthusgaser, en variabel som ingick i indexet 2001) uteslöts därför från det justerade indexet.

Index 2002 har beräknats som den vägda summan av 12 basindikatorer vars relativa vikt²² bestämdes efter en grundlig diskussion med medlemmarna i Rådgivande kommittén för den inre marknaden, den grupp tjänstemän från medlemsstaterna som fungerar som rådgivare till kommissionen i inre marknadsfrågor.

²¹ Ett erkännande skall här ges kommissionens Gemensamma forskningscentrum, som lagt ned ett mycket stort arbete på att beräkna indexet och förbättra metoden. En ingående redogörelse för den använda metoden och för beräkningen av indexet finns på följande Internetadress:
http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/update/score/index.htm

²² Se bilagan för mera detaljerade uppgifter. Variablerna ”EU-medborgare som arbetar i andra EU-länder”, ”värdet på tillgångar i pensionsfonder”, ”utlåningsränta i förhållande till inlåningsränta för bankkunder” samt ”postbefordringsavgifter” nämns inte särskilt i analysen av vad som påverkar index, eftersom dessa variabler tilldelats mycket låga vikter. De ingår emellertid alltid i beräkningen av själva indexet.

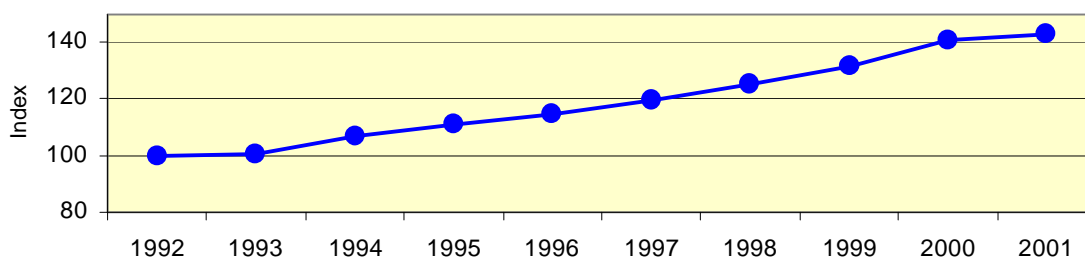
Bild 35: Medlemsstaterna valde handel inom EU, offentlig upphandling, utländska direktinvesteringar, kostnader för allmänna nyttigheter och minskat statligt stöd som de mest betydelsefulla indikatorerna för den inre marknaden

Anm.: Variablernas viktning - genomsnitt utarbetat på grundval av medlemsstaternas (med undantag av Luxemburg) bedömning. Varje medlemsstat ombads att identifiera betydelsefulla variabler och fördela 100 poäng på dessa variabler. Alla medlemsstaterna har givits lika stor tyngd i det samlade genomsnittet och i indexet.

Inför tioårsdagen av måldatum 1992 för inre marknadsprogrammet har kommissionen ansett det lämpligt att redovisa framstegen sedan 1992. Av indexet att döma har det sedan dess gjorts jämna framsteg på vägen mot att uppnå de önskade effekterna av inre marknadspolitiken. Det samlade resultatet för EU har förbättrats med ungefär 40 %.

Bild 36: Avsevärda framsteg sedan 1992

Det kan vara värt att titta närmare på några av de faktorer som påverkar takten i ökningen av indexet. De två variabler som har störst positiv inverkan²³ på indexökningen är utländska direktinvesteringar och värdet på offentliggjorda upphandlingar. Variablerna gaspriser och handel inom EU har lägst positiv inverkan på indexet. Denna kvantitativa indikation stämmer väl överens med den rådande uppfattningen om hur den inre marknaden utvecklats under den senaste tioårsperioden. Lagstiftningen om offentlig upphandling har lett till att medlemsstaterna öppet offentliggör en ökad andel av upphandlingen. Handeln inom EU - som var omfattande redan 1992 - kompletteras nu allt mer med ökande företagsinvesteringar i en europeisk produktionsbas. Olika utvecklingstendenser har konstaterats när det gäller öppnandet av vissa marknader inom den allmännyttiga sektorn – framstegen har till exempel varit större inom telekommunikationssektorn än på energimarknaderna.

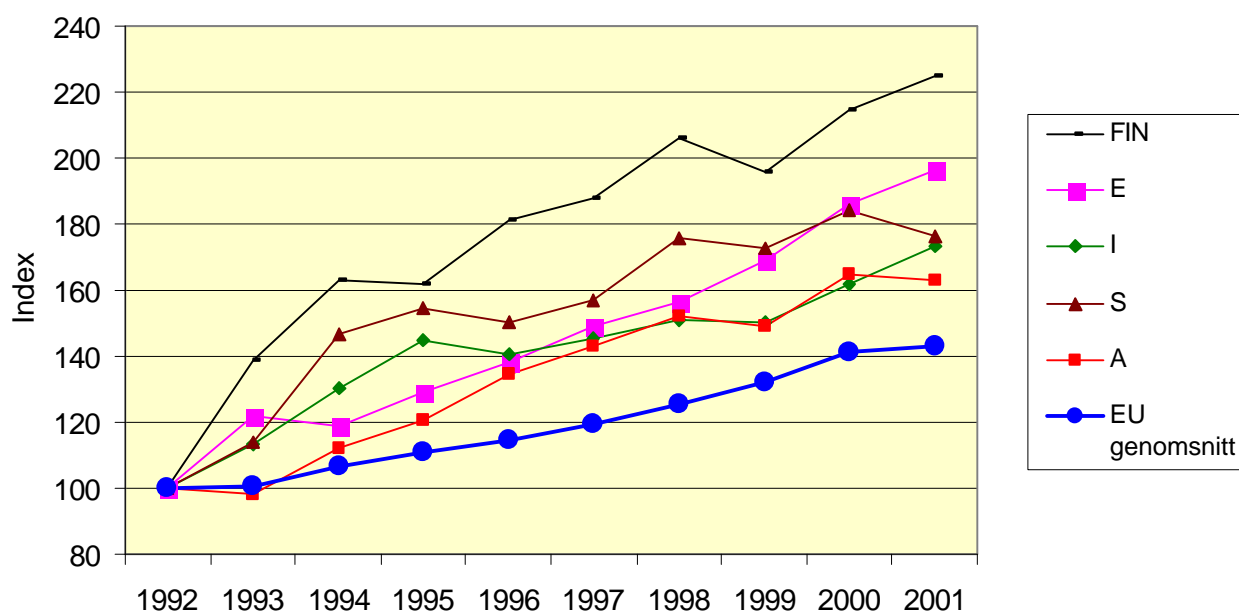
Har påskyndat ökningen av index*	Har hållit tillbaka ökningen av index*
Utländska direktinvesteringar, offentlig upphandling	Gaspriser, handel inom EU

* Detta skall förstås i relativa termer, jämfört med utvecklingen av de andra variablerna. En variabel kan hålla tillbaka ökningen av index även om den själv ökar i absoluta tal – dess ökning är i så fall helt enkelt lägre än den genomsnittliga ökningen. En variabls betydelse som positiv eller negativ indexpåverkare beror på dels dess viktning, dels dess faktiska värde.

EU:s index för den inre marknaden beräknas genom att uppgifter från de enskilda medlemsstaterna läggs samman. Även om alla uppgifter inte var tillgängliga för samtliga medlemsstater, kunde vi därför mäta hur mycket index ökat när det gäller var och en av dem. Men detta innebär inte alls att det går att rangordna medlemsstaterna sinsemellan med avseende på deras relativa resultat på den inre marknaden. En snabb ökning av indexet kanske bara betyder att medlemsstaten startat från en låg nivå, och en långsam ökning kan mycket väl vara ett tecken på att medlemsstaten startat från en nivå som innebar att utrymmet för ytterligare förbättringar var begränsat. Men det går att se hur mycket index har ökat i de enskilda medlemsstaterna sedan 1992 – och att identifiera vilka indexvariabler som står bakom förändringen.

²³ Inverkan beror dels av variabelns viktning, dels på dess utveckling över tiden.

Bild 37: Finlands, Spaniens, Italiens, Sveriges och Österrikes index ökade väsentligt mer än EU:s index

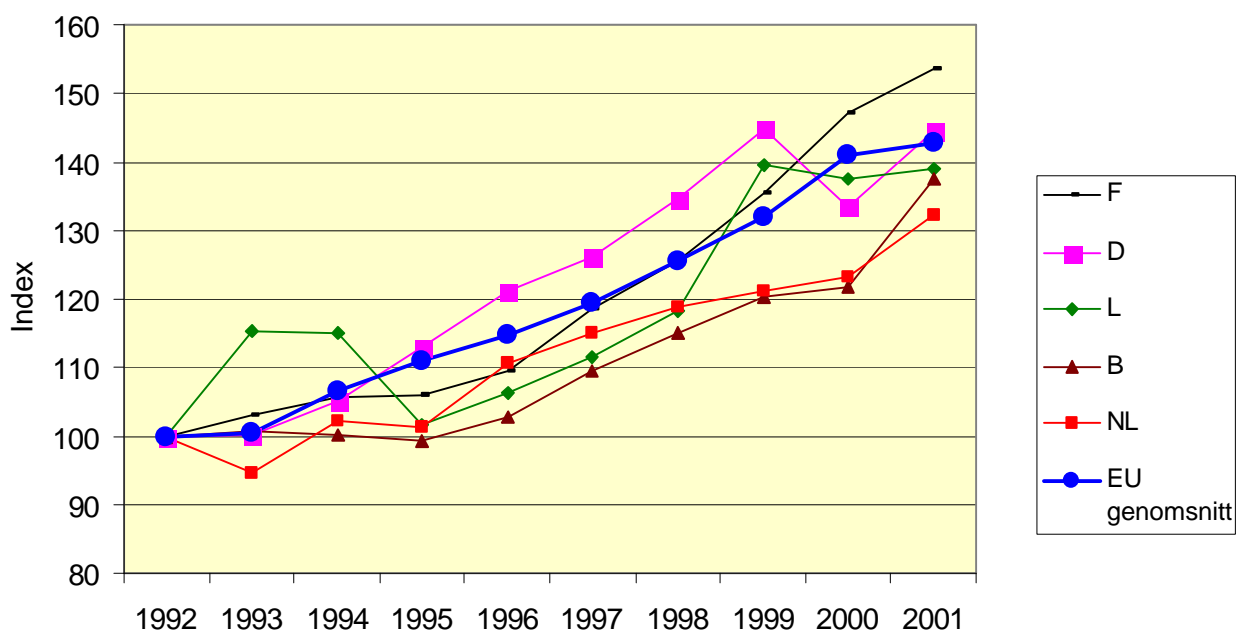

Anm.: Index för procentuell förändring jämfört med basåret 1992 (=100).

Fyra av de fem medlemsstater vars index ökat snabbast under den gångna tioårsperioden är relativt nytillkomna medlemsstater. Tre av dem anslöt sig 1995, Spanien 1986. Det faktum att deras index ökat snabbare kan avspegla å ena sidan deras snabba integration på det ekonomiska planet, å andra sidan det förhållandet att de infört och iakttagit viss gemenskapslagstiftning (statligt stöd, offentlig upphandling) som inte var tillämplig innan de blev medlemmar. Det italienska indexets mer än genomsnittliga ökning förefaller vara ett resultat av de centrala påverkande variabler som anges nedan och av sänkta telekostnader.

	Har påskyndat ökningen av index*	Har hållit tillbaka ökningen av index*
Finland	Utländska direktinvesteringar, statligt stöd	Handel inom EU, telekostnader
Spanien	Utländska direktinvesteringar, offentlig upphandling	Gaspriser, relativ prisnivå
Sverige	Offentlig upphandling, elpriser	Telekostnader, relativ prisnivå
Italien	Statligt stöd, offentlig upphandling	Gaspriser, elpriser
Österrike	Offentlig upphandling, telekostnader	Relativ prisnivå, statligt stöd

Bild 38: Frankrikes, Tysklands, Luxemburgs, Belgiens och Nederländernas index har ökat ungefär som EU:s index

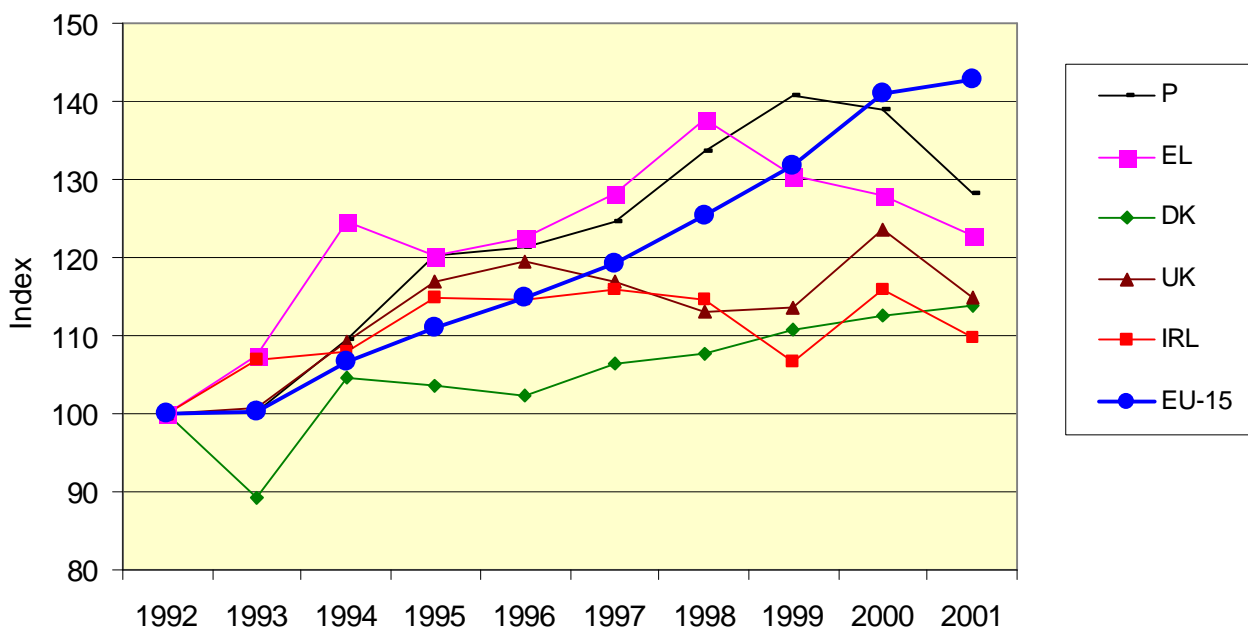

Anm.: Index för procentuell förändring jämfört med basåret 1992 (=100).

Dessa medlemsstater tillhör alla EU:s grundare och det framstår inte som märkligt att deras index ökar i ungefär samma takt som EU:s index, eftersom de hade genomfört många av inre marknadsreglerna redan före 1992. Priserna inom den allmännyttiga sektorn verkar ha spelat en mycket betydelsefull roll i utvecklingen av dessa länders index.

	Har påskyndat ökningen av index*	Har hållit tillbaka ökningen av index*
Frankrike	Offentlig upphandling, utländska direktinvesteringar	Gaspriser, relativ prisnivå
Tyskland	Telekostnader, elpriser	Gaspriser, handel inom EU
Luxemburg	Telekostnader, offentlig upphandling	Gaspriser, relativ prisnivå
Belgien	Offentlig upphandling, handel inom EU	Elpriser, gaspriser
Nederländerna	Telekostnader, offentlig upphandling	Elpriser, gaspriser

Bild 39: Portugals, Greklands, Danmarks, Förenade kungarikets och Irlands index har ökat mycket mindre än EU:s index

Anm.: Index för procentuell förändring jämfört med basåret 1992 (=100).

Greklands och Portugals index ökade fram till och med 1998 något snabbare än EU:s index. Sedan dess har de båda ländernas index sjunkit både i förhållande till EU:s index och i absoluta tal. Förenade kungarikets och Irlands index ökade i stort sett som EU:s index fram till och med 1997 men därefter väsentligt långsammare. Det beror framför allt på att prisvariabler används som närmevärden i indexet för att mäta framstegen i genomförandet av den inre marknaden när det gäller den allmännyttiga sektorn och för att mäta relativa prisnivåer. Alla dessa priser uttrycks i euro. Förenade kungarikets index är därför kraftigt påverkat av pundets ökade värde, medan Irlands index påverkas av att landet har en annan inflationstakt än euroområdet i övrigt.

	Har påskyndat ökningen av index*	Har hållit tillbaka ökningen av index*
Portugal	Elpriser, telekostnader	Statligt stöd, offentlig upphandling
Grekland	Statligt stöd, offentlig upphandling	Handel inom EU, relativ prisnivå
Danmark	Offentlig upphandling, utländska direktinvesteringar	Elpriser, statligt stöd
UK	Utländska direktinvesteringar, offentlig upphandling	Relativ prisnivå, gaspriser
Irland	Offentlig upphandling, telekostnader	Relativ prisnivå, gaspriser

BILAGA: INDEX FÖR DEN INRE MARKNADEN – VARIABLER OCH KÄLLOR

Variabel	Källa	Viktning*	Plus eller minus*	Förklaring
Sektorsinriktat statligt stöd och statligt stöd för särskilda ändamål, i procent av BNP	Eurostat*	14 %	-	Mått på sund konkurrens
Värdet på offentliggjord offentlig upphandling, i procent av BNP	Eurostat*	13 %	+	Mått på öppenhet och marknadstillträde
Telekostnader (10 minuters lokal-, riks- och utlandssamtal)	Eurostat*	9 %	-	Mått på marknadsöppning inom telekommunikationssektorn
Elpriser (industri och hushåll)	Eurostat*	12 %	-	Mått på marknadsöppning inom elsektorn
Gaspriser (industri och hushåll)	Eurostat*	7 %	-	Mått på marknadsöppning inom gassektorn
Relativ prisnivå för privat konsumtion inkl. indirekta skatter (EU-genomsnittet = 100)	Eurostat*	10 %	-	Mått på avvikande prisnivå i en medlemsstat i förhållande till genomsnittet i EU
Utländska direktinvesteringar från andra EU-länder, i procent av BNP	Eurostat	12 %	+	Mått på fri rörlighet för kapital mellan medlemsstaterna
Handel inom EU, i procent av BNP	Eurostat	14 %	+	Mått på fri rörlighet för varor mellan medlemsstaterna
Andel förvärvsarbete i en medlemsstat (åldersgruppen 15-64 år) som ursprungligen kommit från en annan medlemsstat, i procent av hela befolkningen	Eurostat	3 %	+	Mått på fri rörlighet för arbetstagare mellan medlemsstaterna
Värdet på tillgångar i pensionsfonder, i procent av BNP	Europeiska kommissionen, GD Inre marknaden	1 %	+	Mått på övergång från avgiftsbaserat till fondbaserat pensionssystem
Förhållandet mellan utlåningsränta och inlåningsränta för bankkunder	Europeiska Centralbanken: http://www.ecb.int/stats/	4 %	-	Mått på effektiviteten inom bankväsendet
Postbefordringsavgifter (standardbrev på 20 g)	Europeiska kommissionen, GD Inre marknaden	1 %	-	Mått på marknadsöppning när det gäller posttjänster

Anm.: Samtliga priser och värden uttryckta i euro.

* Finns att tillgå kostnadsfritt på Eurostats webbplats för strukturella indikatorer:

<http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=1-structur-EN&mode=download>

* Viktningen har gjorts av medlemsstaterna. ”Plus- eller minus” anger om ökande värden på respektive variabel påskyndar (+) eller håller tillbaka (-) ökningen av indexet.